

MAUGSTRUP

HJERNDRUP

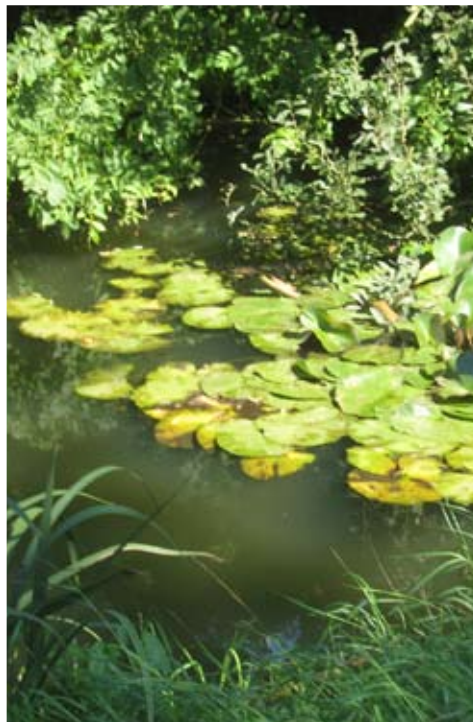

SIMMERSTED

KASTVRÅ

UDVIKLINGSPLAN

Udarbejdet i et samarbejde mellem beboerne i lokalsamfundene og GBL

Indtryk fra landskabet og naturen omkring de fire lokalsamfund.

Støttet af LAG Haderslev og EU

Udarbejdet i 2008/2009 og offentliggjort i september 2009.

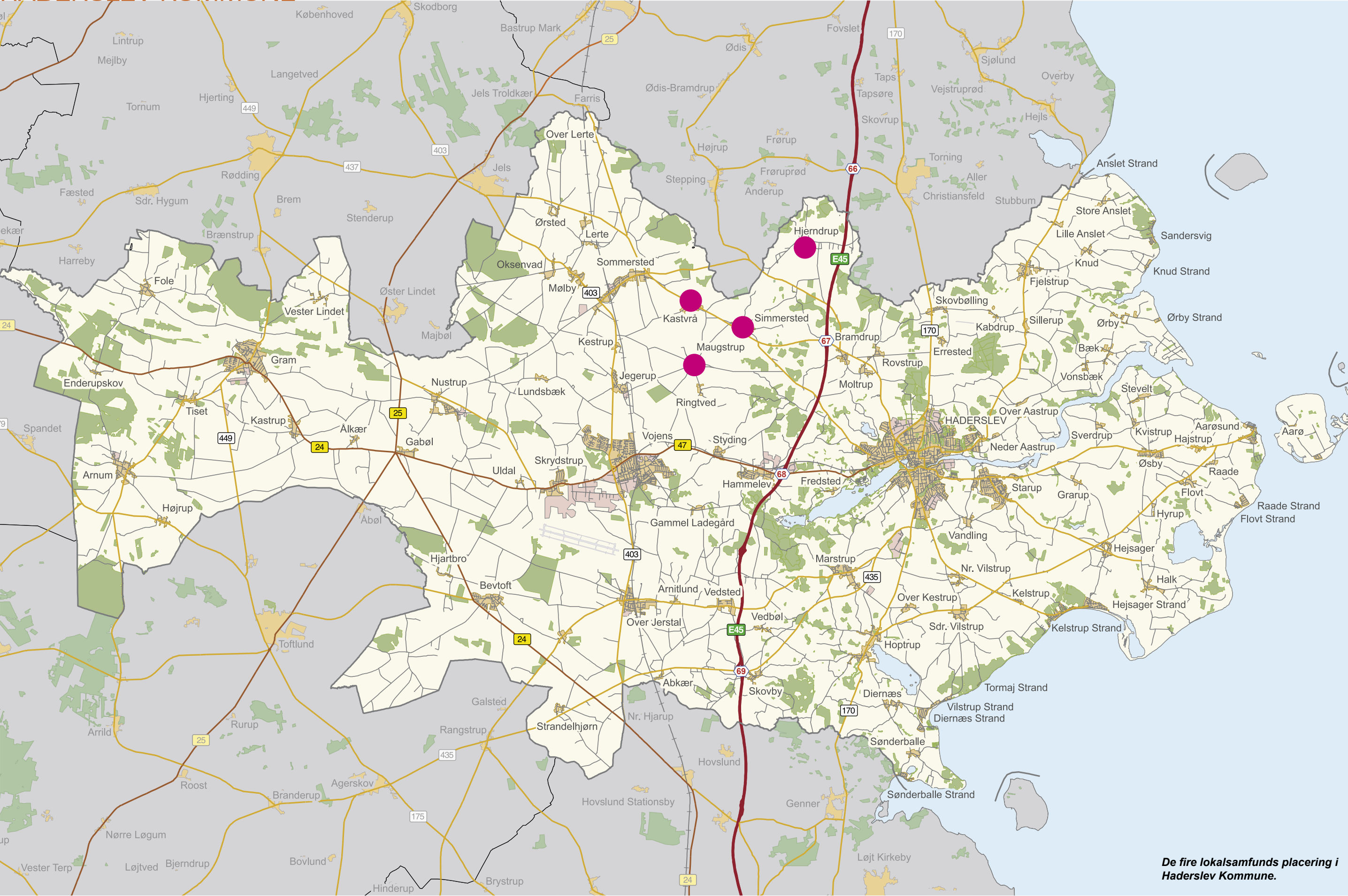
Haderslev Kommune har bidraget med kortbilag med bindinger, ortofoto og tekniske kort som er anvendt som kortgrundlag i udviklingsplanen.

Udviklingsplanen er medfinansieret af EU via de centrale LAG-midler (Lokale Aktions Grupper) og midler fra indenrigs- og socialministeriet.

INDHOLDSFORTEGNELSE

INTRODUKTION - AFSÆT, PROCES & PERSPEKTIV	5
VISION & MÅL	7
FÆLLESSKAB & SAMMENHÆNGSKRAFT	8
- ORGANISERING, FORENINGSLIV & KOMMUNIKATION	8
- MARKEDSFØRING	8
- UNGEFORUM	8
FÆLLES PROJEKTER	9
- FRISKOLEN	9
- UNGDOMSSKOLEN	9
- MULTIHUS	10
- KROLFBANE	10
FÆLLES KARAKTERISTIKA & KULTURHISTORIE	11
FÆLLES BYUDVIKLING & BYFORSKØNNELSE	12
- NEDSLAG I BYEN	12
- FÆLLES BYRUMSINVENTAR	12
- BOLIG- & ERHVERVSUDVIKLING	12
- STIFORBINDELSER	14
DEN ENKELTE LANDSBY	16
- MAUGSTRUP	16
- SIMMERSTED	20
- KASTVRÅ	24
- HJERNDRUP	28

HADERSLEV KOMMUNE

De fire lokalsamfunds placering i Haderslev Kommune.

INTRODUKTION - AFSÆT, PROCES & PERSPEKTIV

Den foreliggende udviklingsplan er et resultat af en proces, som har involveret mange af lokalsamfundenes borgere. Planen er således et udtryk for beboernes ønsker og idéer til lokalområdets udvikling de kommende 10-15 år.

Udviklingsplanen er blevet til en del af det fællesskab, som de fire lokalsamfund - Maugstrup, Simmersted, Kastvrå og Hjerndrup har og stadig arbejder på at styrke gennem flere af de i udviklingsplanen beskrevne projekter.

Processen blev sat igang i sommeren 2008, hvor der på et fællesmøde for områdets foreningsformænd blev orienteret om det forestående procesforløb mod en fælles udviklingsplan. 10 beboere fra de fire lokalsamfund sagde ja til at hjælpe med at finde områdets sjæl. Hen over sommerferien skulle de med billeder beskrive deres oplevelse af lokalsamfundet, og således fotografere hvad der betyder noget for lige netop deres hverdag.

Beboernes fotosafari dannede herefter grundlag og inspiration for et såkaldt idéværksted der blev afholdt i september 2008. Idéværkstedet varede en dag og her deltog ca. 80 voksne og 40 børn aktivt i idégenerering og idéudvikling med fokus på lokalsamfundets fremtidige udvikling. På idéværkstedet blev der nedsat en række arbejdsgrupper/projektgrupper, som hver især skulle arbejde med hvert sit indsatsområde. Følgende projektgrupper blev nedsat til at beskæftige sig med de 4 lokalsamfunds udvikling:

- Byplan og –forskønnelsesgruppen
- Arrangementsgruppe vedr. f.eks. fælles cykeltur og sommerfest
- Investeringsforum og tænketank
- Multihusgruppen
- Friskolegruppen
- Ungdomsklubgruppen
- Krolfgruppen

Senere i forløbet er der blevet etableret følgende arbejdsgrupper:

- Stiforbindelser
- Kulturhistorie og bevaring i de fire lokalsamfund

I den endelige udviklingsplan er arbejdsgruppernes projekter og idéer samlet under følgende overordnede indsatsområder:

- Fællesskab og samarbejde
- Fælles projekter
- Fælles karakteristika & kulturhistorie
- Byudvikling & byforskønnelse
- Det enkelte lokalsamfund

Materialet fra arbejdsgrupperne danner således grundlag for denne plans fokus og indhold. Da der er sammenhæng på tværs af flere af de valgte indsatsområder, formidles de bearbejdede delemner under det kapitel, der bedst favner det konkrete emne: f.eks. beskrives multihus under kapitlet ”fælles projekter”. Planen omfatter også forslag til initiativer, der kun kan realiseres, hvis grundejere og lejere er indforstået hermed.

Denne udviklingsplan er et samlet dokument, der kan hjælpe lokalsamfundets borgere med at viderebearbejde nogle lokalt udviklende tiltag, bl.a. ved at koordinere og realisere nogle af de i planen beskrevne projekter.

LANDSBYERNE SET FRA LUFTEN

VISION & MÅL

Vision

Maugstrup, Simmersted, Kastvrå og Hjerndrup er i fremtiden mulighedernes land - et område, hvor ting sker og projekter lykkes. Den aktive lokalbefolkning er genvejen fra tanke til handling ud fra mottoet om: "hvor der er vilje, er der vej."

Maugstrup, Simmersted, Kastvrå og Hjerndrup skal sammen være et stærkt lokalsamfund, som tilbyder tryghed, fællesskab og en bred vifte af fritidsfaciliteter. Samtidig skal alle landsbyerne fremstå indbydende med oaser og rekreative områder for lokalområdets beboere, således at både børn, unge, voksne og ældre har mulighed for at leve det gode hverdagsliv.

Mål

Det er lokalsamfundets mål:

- At skabe rammer for et mangfoldigt udbud af fritidsfaciliteter og rekreative muligheder til gavn for beboerne i Maugstrup, Simmersted, Kastvrå og Hjerndrup
- At forny og forskønne byernes centrale områder, og skabe smukke indgange til byerne
- At etablere mindst en "oase" (et samlingssted) i hver af de fire landsbyer
- At skabe et sikkert og velfungerende vej- og stinet samt transportmuligheder til og fra landsbyerne
- At skabe muligheden for attraktive byggegrunde, der er indpasset smukt og naturligt i landskabet og landsbyen
- At videreudvikle en højere grad af fællesskabsfølelse mellem de fire lokalsamfund
- At sikre en bedre kommunikation og informationsstrøm mellem de fire lokalsamfund
- At skabe en velfungerende friskole i Simmersted og etablere et multihus i Simmersted
- At skabe et ungdomsforum for områdets 15-25 årige
- At formidle lokalsamfundets gode historier til både områdets beboere og til folk udefra.

FÆLLESSKAB & SAMMENHÆNGSKRAFT

Organisering, foreningsliv og kommunikation

Et stærkt fælles træk for alle lokalsamfundene er et rigt og dynamisk foreningsliv. Foreningslivet er varieret, og det er med til at holde liv i sammenholdet både internt i de enkelte lokalsamfund og på tværs af de fire landsbyer.

Foreningslivet i området er stærkt og der arbejdes med et enormt drive i de enkelte foreninger, men også med fælles foreningsledermøder. Disse møder er med til at sikre en sammenhængskraft på tværs af de enkelte lokalsamfund og interessegrupper i området. Med koordinering af mulige nye projekter og eksisterende projekter illustrere møderne hvor dynamisk og idérig lokalsamfundene er.

Simmersted/Maugstrup har haft et fællesskab gennem mange år, hvilket bl.a. skyldes det forhold at skolen i Simmersted har vdfungerer som et fælles omdrejningspunkt. De to landsbyer har også været en del af det samme kirkesogn, Maugstrup sogn, der dækker byerne Simmersted, Maugstrup og Ringtved.

Kastvrå hører til Sommersted sogn, men har gennem tiden haft et varierende fællesskab med Maugstrup/Simmersted. Der findes nu en del fælles foreninger osv. mellem disse tre lokalsamfund. Kastvrå er desuden kendetegnet ved et meget stærkt socialt sammenhold. Kastvrå er et sted, hvor man kommer hinanden mere ved end i de tre øvrige lokalsamfund.

Hjerndrup var et selvstændigt sogn, der indtil sidste kommunesammenlægning hørte til Christiansfeld Kommune. Der har ikke tidligere været et formaliseret samarbejde med Hjerndrup sogn, men som kommunegrænsen ligger nu, er det oplagt at samarbejde på tværs af sognegrænser.

Dette forholdsvis nye fællesskab mellem de fire lokalsamfund, arbejdes der på at styrke fremadrettet. På nuværende tidspunkt udmønter det sig både gennem udviklingsplanen, arrangementer og foreninger. Senest er der oprettet en fælles lokalhistorisk forening for de fire lokalsamfund.

Planen her behandler en del af de tiltag, som kan være med til at styrke samarbejdet og fællesskabet i de fire lokalsamfund:

- Fælles markedsføring af området
- Fælles Ungeforum
- Fælles Multihus
- Fælles friskole
- Fælles ungdomsklub
- Fælles arrangementer (f.eks. sommerfest, cykeltur osv.)
- Ensartet byrumsinventar, herunder fælles byporte

Markedsføring

Markedsføring af området er af betydning både internt som information mellem områdets beboere og eksternt for at fastholde opmærksomheden på lokalsamfundene. Der er altså 2 niveauer i markedsføringen:

1: Markedsføring af området, så potentielle tilflyttere og besøgende bliver gjort opmærksom på egnen.

2: Markedsføring af aktiviteter og arrangementer på egnen, så egnens beboere bliver gjort opmærksom på aktiviteter og dermed får lyst til at deltage i dem. Et aktivt landsbyliv giver et attraktivt bosætningssted.

Markedsføring af området

At markedsføre området udadtil kræver et forholdsvis stort ressourceapparat. Det første skridt består i at finde ud af, hvilke målgrupper markedsføringen skal rettes mod. Derefter skal det undersøges med hvilke midler og kanaler disse målgrupper kan nås. Målgruppen for denne markedsføring er potentielle tilflyttere og besøgende i form af f.eks. turister. Egnen er beliggende ca. 11 km fra Haderslev. Dette gør egnen særlig attraktiv for folk fra Haderslev, der ønsker at flytte lidt uden for byen. Boligpriserne er væsentligt lavere end i Haderslev by, hvilket også kan være en fordel i forbindelse med at tiltrække nye beboere til landsbyerne. Samtidig ligger området tæt på Trekantområdet, hvilket ligeledes gør det til et attraktivt bosætningsområde.

I markedsføringen skal der gøres opmærksom på det aktive landsbyliv, friskole, børnehave, foreningsliv og muligheden for at leve det gode hverdagsliv. Det gælder således om at gøre potentielle tilflyttere opmærksomme på lokalsamfundenes kvaliteter. Særligt kendetegnende for disse fire lokalsamfund er det enorme "drive" og den dynamik beboerne kaster sig ud i opgaver og projekter med.

Markedsføring af området målrettet mod tilflyttere kan gøres gennem følgende kanaler:

- Ejendomsmæglere
- Turistkontorer
- Avisartikler
- Velkomstpakke til nytilflyttere
- Hjemmeside
- Pixi udgave el. folder om udviklingsplanen

Målet er, at hver forening som minimum har en "borgerjournalist", der er ansvarlig for, at såvel dagspressen som ugeaviser til stadighed er informeret om aktiviteter og begivenheder i foreningerne.

Markedsføring af arrangementer i området

Markedsføring af de lokale aktiviteter og arrangementer er mere overskueligt, da målgruppen der skal rettes henvendelse til, er kendt på forhånd. Målet er at nå alle lokalsamfundets beboere med informationer om aktiviteter i foreninger, skole og generelt.

Den nuværende situation er at informationerne husstandsomdeles. Disse sedler har det med at "forsvinde" i reklamestakkene, hvilket gør det nødvendigt at tænke nyt. Der skal derfor fortsat arbejdes på at koordinere arrangementer og aktiviteter i lokalsamfundene.

På sigt består visionen i, at alle informationer når borgerne via elektronisk post, indtil videre må dette understøttes af nabo-hjælp. Det indebærer at lokalsamfundets beboere tilmelder sig til informationer via e-mail eller på papir. De der ønsker trykte nyhedsbreve osv. får dem leveret af naboer, der har indvilliget i det. Samtidig kunne det arrangeres at informationerne er tilgængelige på centralt beliggende steder i hver af de fire landsbyer.

Simmersted/Maugstrup har allerede en velfungerende hjemmeside, men det er vigtigt at også Kastvrå og Hjerndrup involveres i arbejdet med hjemmesiden. På den måde kan der skabes en fælles elektronisk opslagstavle for alle fire lokalsamfund. en gang i fremtiden kan idéen udmønte sig i elektroniske infotavler ved indkørslen til de fire landsbyer.

Ungeforum

Der er et ønske om at skabe et forum for de 15-25 årige, således at ungdommen bosiddende i lokalområdet har mulighed for et udfordrende og godt ungdomsliv i samspil med andre unge. Der skal være mulighed for alternative samværsformer, egnede mødesteder og boliger for de unge i lokalsamfundet. Der skal skabes rum til, at de unge selv kan udvikle og gennemføre spændende projekter og arrangementer. Dette vil kunne få netop denne aldersgruppe til at brænde for og afprøve ideer.

Samtidig er det vigtigt at skabe synlighed om de muligheder og værdier, der allerede eksisterer i lokalsamfundet og området omkring Haderslev for den pågældende aldersgruppe.

Endelig skal der etableres mulighed for økonomisk støtte, således at de unge selv kan iværksætte konkrete tiltag/projekter. Den økonomiske støtte kan være afgørende for at motivere og fastholde aldersgruppen i landdistrikterne eller det kan være medvirkende til at de efter endt uddannelsesforløb i større byer vender "hjem" igen til det "gode liv".

FÆLLES PROJEKTER

Friskolen

I november 2008 besluttede Haderslev kommune at lukke Simmersted skole ved afslutningen af skoleåret 2008/2009. Januar 2009 dannedes en initiativgruppe, der ønskede at oprette en friskole. Dette blev muligt med hjælp udefra. Simmersted Friskole i de eksisterende skolebygninger er en realitet fra august 2009. Dermed har lokalsamfundet endnu en gang vist at, "hvor der er vilje er der vej."

Målet med friskolen er bl.a. fortsat at sikre det nære, trygge og overskuelige miljø i undervisningen samt kontakten til de lokale omgivende samfund, så børnene i lokalsamfundet fortsat har en lokal forankring.

Samtidig kan fortsatte daglige aktivitet også være med til at sikre sammenhængskraften og det rige foreningsliv i området.

Friskole skal være en skole, hvor der er tid og plads til den enkelte, samtidig med at fællesskabet og respekten for hinanden er en naturlig del af dagligdagen. Simmersted friskole vægter

kreativitet, musik, udeliv, sundhed og motion højt. Simmersted friskole er en forældredrevet skole, hvor alle yder en indsats og engagerer sig i skolens hverdag.

Skolen ønsker at tage udgangspunkt i børnenes naturlige nysgerrighed og videbegærlighed, og den prioriterer at børnene skal lære at tage medansvar for deres skoledag og sammen opleve, begejstres og glædes. Skolen ønsker at være en udviklingsorienteret skole, der vægter personalets faglige og personlige udvikling højt, en skole der samarbejder med andre skoler og institutioner om undervisning, efteruddannelse, netværksgrupper m.m.

Etableringen af friskolen er med til at sikre gode vilkår for børnefamilierne i området. Dette er væsentlig i forhold til lokalsamfundets udvikling. Børnefamilierne er en vigtig del af bybilledet i de fire lokalsamfund og er med til at skabe liv i landsbyerne.

Ungdomsklubben

Efter en periode hvor ungdomsklubben i Simmersted har været lukket, var det vigtigt for en af projektgrupperne på idéværkste-

det at få genåbnet klubben for de 11-14 årige. I efteråret 2008 havde projektgruppen en dialog med lederen for ungdomsskolerne i Haderslev Kommune, og efterfølgende igangsatte man projektet. Der blev ansat to klubledere i ungdomsklubben, som også efter genåbningen hedder Kamasiuk.

Projektgruppens helt store drivkraft har været, at det er vigtigt, at der i lokalsamfundet findes et sted, hvor de unge mennesker kan mødes og være sammen. Dette mødested skal desuden have nogle gode og velfungerende rammer. Det er ungdomsklubbens vigtigste formål at skabe sammenhold og kammeratskab mellem områdets unge.

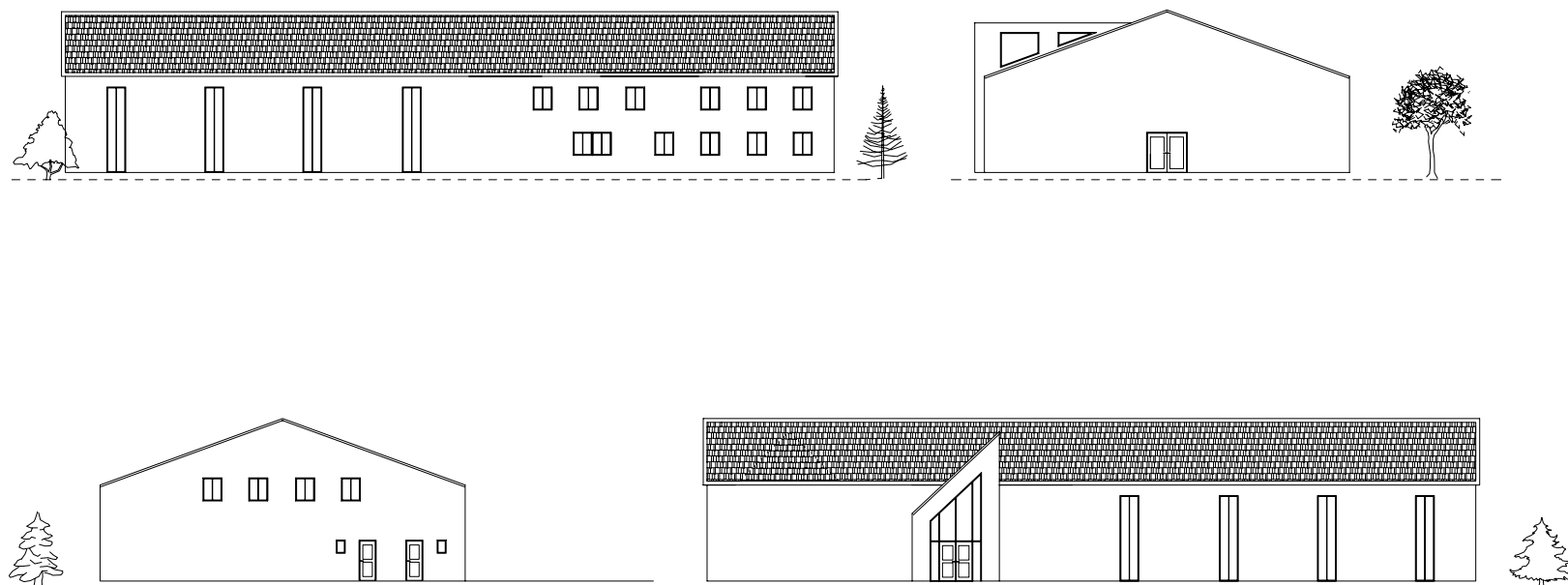
Ungdomsklubben har mulighed for at låne lokaler på Simmersted Skole, men der er begrænset mulighed for at låne et depotrum til diverse spil, fodboldbord, tv osv.

Ungdomsklubben er allerede kommet godt i gang, og den første sæson er gået rigtig godt. Klubben havde 22 medlemmer fordelt på 6. til 8. klassetrin. Medlemmerne har lavet en masse aktiviteter i klubben, og der har været arrangeret tur til Vojens skøjtehal.

Samtidig har klublederne sikret, at klubbens medlemmer også har mulighed for at købe slik, chips og sodavand.

Ungdomsklubben har masser af nye aktiviteter i støbeskeen til den kommende sæson, som f.eks. biograftur, male på glas, bowle, lave sæbe, se en ishockeykamp, juleklip og -konfekt, tur til klatrevæg og en tur til et badeland.

Ungdomsklubben har et mål om, at den på sigt kan få lokaler i et kommende multihus (se side 10), med depotplads til diverse spil og materialer. Klubben håber, at der i multihuset etableres et sted med et sofabjørne, og på den måde gøre det mere hyggeligt og funktionelt for Kamasiuks medlemmer.

Skitser af facaderne på det kommende Multihus.

Påskebazar et af arrangementerne hvor der samles penge ind til Multihuset.

Åbning af krolfbanen i Hjerndrup.

Multihus

Arbejdet med Multihuset har været i gang i flere år og lokalsamfundet har fortsat et foreningsliv og aktivitetsniveau med behov for tidssvarende moderne faciliteter. Huset henvender sig primært til lokalsamfundets foreninger, friskolen og den brede befolkning i forbindelse med større arrangementer.

Formålet med projektet er at etablere nogle attraktive levevilkår og gode rammer for skole og fritidslivet. Multihuset vil således være kraftigt medvirkende til at sikre den fortsatte udvikling i området.

Det er målet at få opført et Multihus med tidssvarende multifunktionelle lokaler, som kan rumme alle de beskrevne aktiviteter i lokalsamfundet og dermed fungere som samlingssted. Det frivillige arbejde og sammenhold er projektets drive og vil være stærkt medvirkende til projektets gennemførsel.

I lokalsamfundene er der stor aktivitet i mange forskelligartede foreninger. Alle foreninger har til huse på skolen i foreningernes fællesrum og i den forholdsvis lille gymnastiksal. Disse faciliteter er hverken tidssvarende eller tilstrækkelige. Der er derfor stort behov og interesse for en styrkelse og modernisering af

foreningsfaciliteterne ved at etablere et Multihus i tilknytning til skolen. Skolen skal også have adgang til Multihusets faciliteter.

Huset skal have en størrelse så der kan etableres to badmintonbaner og den skal kunne rumme de kulturelle og sportslige aktiviteter som ønskes om i lokalsamfundet. Alle foreningerne/aktører i området har været involveret i forbindelse med denne projektformulering. Et aktivt foreningsliv medvirker til at landsbysamfundene opleves som attraktive bosætningssteder, med væsentlige værdier, muligheder, sammenhold og fællesskab.

Multihuset skal etableres i Simmersted i området ved Skolen og Børnehaven, herved samles funktionerne, sådan at flest mulige brugere kan få glæde af de nye funktioner.

Organisering af projektet

For at sikre at aktivitetsgrundlaget er til stede, har alle foreninger beskrevet deres individuelle behov i forhold til Multihuset. Der er på tværs af alle foreningerne dannet en selvejende institution med en bestyrelse, som har til formål at realisere projektet.

Projektet søges finansieret gennem tilskud fra såvel offentlige

myndigheder, private fonde samt via egenfinansiering og frivilligt arbejde.

Der er på nuværende tidspunkt givet kommunalt tilsagn om byggegrund i tilknytning til skolen. Det forventes, at der kan opnås konkrete kommunale tilskudskroner til projektet.

Der arbejdes ihærdigt på at rejse penge til projektet gennem arrangementer f.eks. årlig påskebazar, loppemarkeder og livsnyderkalenderen

Krolfbane

Krolfbanen blev etableret i foråret 2009 og indviet den 14. april 2009. Banen er et resultat af at en aktiv projektgruppes arbejde siden det første idéværksted. Gruppen har arbejdet på at få etableret en krolftbane i Hjerndrup og har stået for alt det indledende arbejde og har også hentet tilladelse fra Haderslev Kommune til benytte det sydligste areal på den gamle håndboldbane ved Sognegården i Hjerndrup.

Krolfspillet er blevet mere og mere udbredt og inspirationen til dette projektet er hentet hos øvrige Krolfklubber i området.

Målet med banen er, at områdets beboere kan mødes om en fælles aktivitet, som kan være med til at styrke sammenholdet. På nuværende tidspunkt spilles der fast hver tirsdag, hvor køller og kugler kan lejes gennem Hjerndrup Idrætsforening.

Der findes mange smukke gårde på egnen.

Kvægavler og kvæg fra lokalsamfundet.

De fire lokalsamfund præges af sammenhold og fællesskab.

Indgangen til stien på Æ Kleinbahn i Kastvrå.

FÆLLES KARAKTERISTIKA & KULTURHISTORIE

De fire lokalsamfunds fælles træk

De 4 landsbyer har hver sin historie, men besidder samtidig fælles træk og karakteristika. Alle byerne har i tidlige tider haft landbruget som det primære erhverv, og der har eksisteret et fælles mejeri beliggende midt mellem Maugstrup, Simmersted og Kastvrå. Hjerndrup havde sit eget andelsmejeri beliggende i byen.

Erhverv

I alle byerne er der sket udflytning af gårde, men den karakteristiske stjerneudstyknings er stadig meget synlig i Maugstrup. Det største erhverv er stadig landbruget, som drives på moderne vis med store enheder og få medarbejdere. Der er ikke egentlige erhvervsområder i nogle af de fire landsbyer og der findes ikke nogen "store" virksomheder. I alle fire lokalsamfund findes der en del mindre håndværksprægede virksomheder.

"Æ Kleinbahn"

"Æ Kleinbahn" blev etableret omkring 1900 og gik gennem Hjerndrup, Simmersted, Maugstrup og Kastvrå. I Kastvrå blev stationen bygget i 1905, bygningerne var hvidkalket og med skifertag. Bygningens ene hjørne er affalset, hvor udgangen til peronen i sin tid lå. I dag er bygningen renoveret som bolig og er forsat et af de huse, der vidner om en vigtig del af byens historie. Banestrækningen er friholdt som sti mod nord til Kastvråvej.

I Hjerndrup lå banen helt i den sydlige ende af sognet. I 1932 blev banen og stationen nedlagt, da busdriften afløste banen. I dag er det lokale busruter, der morgen og eftermiddag bringer skolebørn til og fra skole. Som befordring til arbejde og øvrig transport er det de færreste, der kan benytte offentlig transport grundet de forholdsvis få afgangene.

Mejerier

Mejeriet i Kastvrå blev bygget på åbent land udenfor byen i 1887 og hed Godt Haab. Andelshaverne var fra Simmersted, Maugstrup, Jegerup, Kastvrå samt nogle få gårde i Sommersted. I 1906 udtrådte andelshaverne fra Jegerup. Kastvrå mejeri blev nedlagt i 1964 og mælken blev kørt til Moltrup-Bjerning. I dag findes der ikke et mejeri i området og landmændene transporterer derfor mælken til de store mejerier.

Stuehusene

De fire landsbyer er endvidere kendetegnet ved en lang række traditionelle stuehuse. Stuehusenes placering i landsbyerne er et resultat af den stjerneudstyknings, som i sin tid er sket fra de enkelte landsbyer. Der findes i alle fire byer en perlerække af store velholdte stuehuse, hvor der også i renoveringen er vist respekt overfor den oprindelig byggestil.

Den gamle stationsbygning i Kastvrå.

Landbruget har gennem tiden været det primære erhverv i alle fire lokalsamfund.

Eksempel et af de mange smukke stuehuse i området.

FÆLLES BYUDVIKLING & BYFORSKØNNELSE

Nedslag i byen

Det er et klart mål for alle fire lokalsamfund, at der i hver landsby skal etableres "oaser", som danner mødesteder med mulighed for forskellige aktiviteter. Desuden er det et ønske at skabe andre mere rolige "oaser" med f.eks. udsigtspunkter eller bænke til at hvile/holde pauser på udvalgte steder i landsbyerne.

Ved disse "oaser" kan der arbejdes med virkemidler af forskellig art som f.eks. beplantning, belysning og belægning. Der er i denne plan peget på flere "nedslag" (områder med behov for forskønnelse) i hvert af de fire lokalsamfund, men der er kun skitseret på et af "nedslagene" i hver by. De øvrige er beskrevet gennem tekst og inspirationsbilleder.

Fælles byrumsinventar

Generelt bør landsbyerne koordinere opsætningen af byrumsinventar og eventuelt samarbejde med Haderslev Kommune om at sikre en ensartethed i lygtepæle, bænke, skraldespande, pullerter og øvrigt byrumsinventar.

Kugleformen

Desuden skabes der en ny fælles reference i en kugleform, som kunne introduceres i forbindelse med strategisk udvalgte steder i de fire landsbyer f.eks. i forbindelse byforskønnelse i byerne. Den rustne kugle findes allerede flere steder i lokalsamfundene og fremover kunne den anvendes som eksempelvis pullerter, rumdelere og skulpturer.

Byporte

For visuelt at understrege de fire landsbyers samarbejde og sammenhæng skal der i de fire landsbyer etableres ensartede byporte bestående af træer og beplantning.

Solitære træer

De mange smukke solitære træer i området er et andet naturligt element at forstærke. Træerne fungerer som smukke skulpturer og som markeringer (landmarks) i landskabet omkring landsbyerne.

Plantning af træer

De fire lokalsamfund har påbegyndt plantning af egetræer bl.a.

mellem Maugstrup og Simmersted, hvor der med tilskud fra Friluftsrådet er blev plantet "år-2000-egge". Der arbejdes aktivt for, at de øvrige træer, der plantes i fremtiden også er egetræer. Tanken er at egetræet skal være et yderligere kendetegn ved landsbyerne og et tegn på fællesskabet.

Natursten

Området er karakteriseret som et landbrugsområde, hvor også store natursten er en del af by- og landskabsbilledet. Dette er ligeledes et fælles træk for de fire lokalsamfund, som der kan arbejdes med at forsærke i fremtiden.

Bolig- & erhvervsudvikling

Der er mange faktorer, der afgør hvorvidt et område er attraktivt at bosætte sig i. Først og fremmest er der de meget åbenlyse faktorer som huset, gaden, byen, natur og udsigt.

For landsbyer af Maugstrup, Simmersted, Hjerndrup og Kastvrås størrelse og beliggenhed vil den idéelle situation være, at der lokalt kan tilbydes et mindre udbud af offentlige servicefunktioner som dagpleje, børnehave, skole (el. friskole), ældreboliger, samt gode vej- og stiforbindelser. Alt dette kunne tilbydes som en fælles pakke fra de fire landsbyer. En af forudsætningerne for at fastholde beboere i og få tilflyttere til lokalområdet er, at der eksisterer et varieret serviceudbud, smukke omgivelser og at man kan bevæge sig nemt og sikkert rundt.

Områdets landsbyer er omgivet af betagende natur og landskab. Udsigten til det omgivende landskab er generelt en kvalitet ved det at bo på landet. Desuden er nærheden til Haderslev og motorvejen en attraktion i forhold til at tiltrække nye borgere til lokalsamfundet.

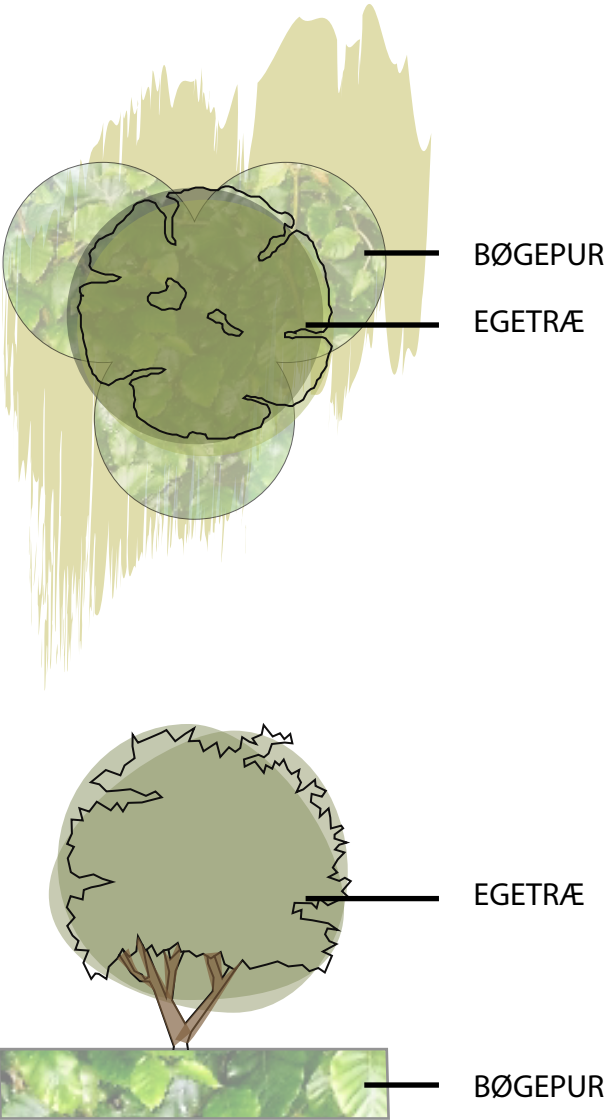
I forhold til boligudvikling er det vigtigt, at der sker en fortsat udvikling af mulighederne for bosætning i forskellige boligtyper i de fire landsbyer. Det er ønsket at der arbejdes for at tiltrække flere børnefamilier til landsbyerne, dels for at skabe mere liv og dels for at understøtte friskolen i Simmersted. Etablering af nye attraktive byggegrunde udgør et af virkemidlerne for at tiltrække nye familier til området.

Her i planen peges der primært på boligudvikling som huludfyldning i den eksisterende landsbybebyggelse, ligesom der peges på en mulighed for at udlægge et mindre areal til nye boliger i henholdsvis Simmersted og Maugstrup. Det er et fokusområde at skabe tidssvarende boliger i de eksisterende bygninger. På den måde kan man undgå at landsbyerne forfalder.

Forslag til huludfyldningsmuligheder nye arealer til boliger fremgår af kortene under de enkelte landsbyer, og boligområderne er kort beskrevet her.

Ud over huludfyldningen peges der i planen på boligudvikling i følgende områder (områderne er vist på kort under de respektive landsbyer se side 19 og 21):

- 1) Et område i Simmersted, som allerede er med i den gældende planlægning. Området ligger i den vestlige del af Simmersted og vil, hvis det udnyttes fuldt ud til åben-lav boliger, kunne rumme op til ca. 10 boliger.
- 2) Et område i Maugstrup i forlængelse af Tårnvej og ud mod Ringgade. Området kan ved en åben-lav bebyggelse rumme ca. 6 boliger. Arealet er en del af den nye kommuneplan for Haderslev Kommune og derfor er den grundlæggende planlægning for området på plads. En del af arealet ligger dog indenfor kirkebyggelinjen for Maugstrup Kirke. Det vil kræve en dispensation fra denne byggelinje for at kunne udnytte den østligste del af området.

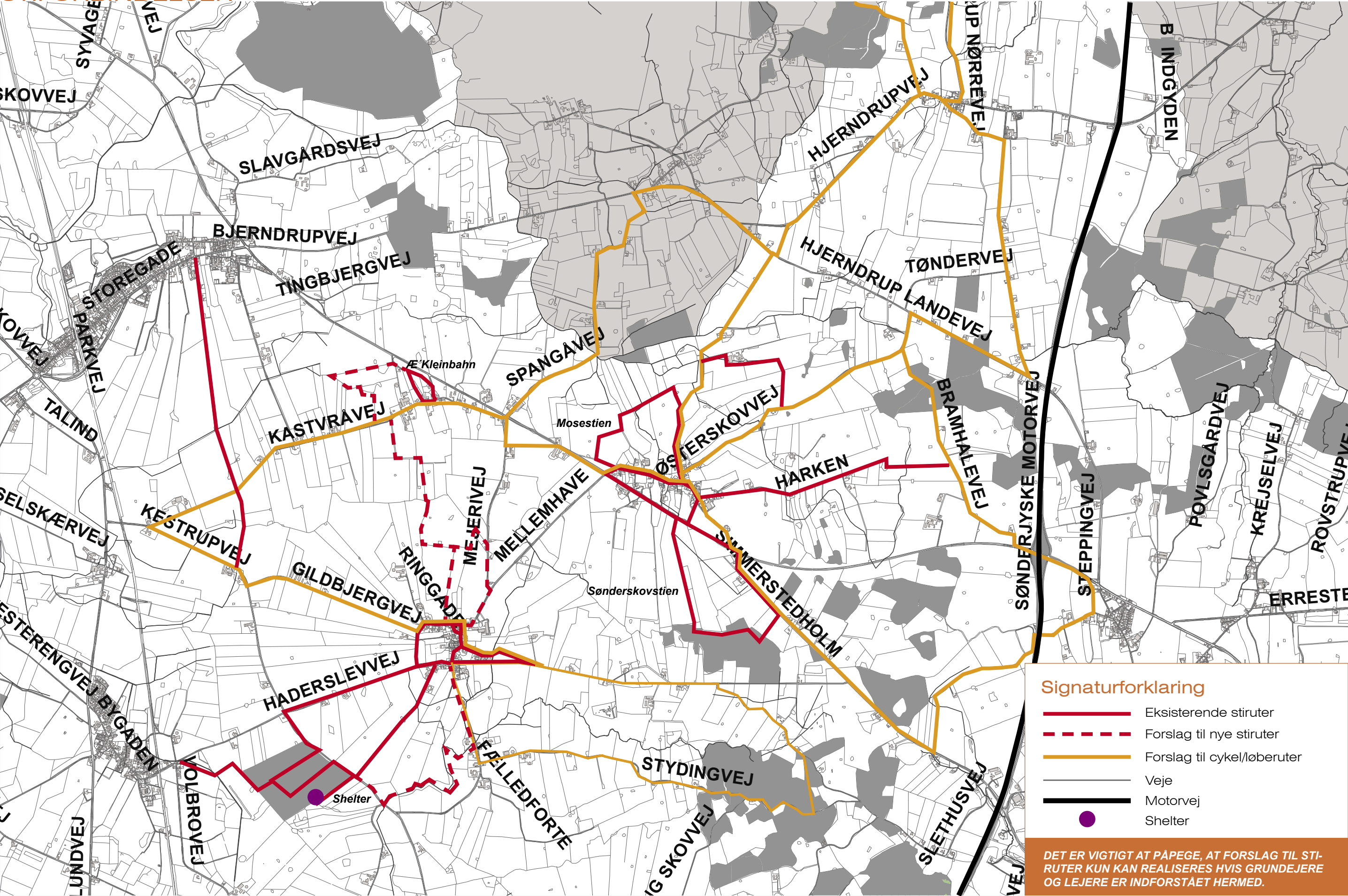

Forslag til en beplantning som kunne etableres ved ankomsten til de enkelte landsbyer, som en slags byport.

Eksempler på hvilke byrumselementer der kan gå igen i de fire landsbyer. Beplantning, solitære træer, bøgepur, bord/bænke, rustne kugler (pullerter), siddeplinte, bedafgrænsning, natursten og plantekasser m.m.

STIFORBINDELSER

Stiforbindelser

Eksisterende stier

Der findes i dag 2 trampestier med udgangspunkt i Simmersted. Mosestien er den mest brugte, mens stien gennem Sønderskov ikke er nær så velbesøgt. Begge stier er farbare til fods. Selv om turen igennem Sønderskoven er noget ujævn, er den bestemt en tur værd.

Kastvrå har desuden en sti på sporet fra den gamle Kleinbahn, som i dag bliver vedligeholdt af beboerne i Kastvrå.

Ringgade i Maugstrup fungerer som en god sti for byens beboere. Samtidig benyttes turen til Præsteskov Plantagen flittigt

Stier eller stiruter som findes i området fremgår af kortet med en rød streg, mens forslag til nye stiruter fremgår med en stiplede rød streg.

På kortet ses nogle af de ønsker, der er til at etablere nye stier/stiruter i området. Tanken er, at ruterne skal gøres tilgængelige på lokalsamfundets hjemmeside, således at sti- og rute forslag kan opdateres og ændre sig over tid. Etableringen af stier/stiruter er dog ikke forud for denne udviklingsplan drøftet med lodsejerne og derfor er rutebeskrivelserne udelukkende et udtryk for stigruppens forslag og ønsker, de kan derfor kun realiseres, hvis lodsejerne er indforstået hermed.

Den videre planlægning vil foregå i dialog med de lokale lodsejere. Samtidig skal der arbejdes på, at der på nogle af ruterne etableres bænke til pauser og ophold under vejs.

Der arbejdes løbende med at etablere både korte og lange ruter, og det kunne være ruter der både kan følges til fods, på cykel eller til hest.

Forslag til cykel- og løberuter

Forslag til cykel- og løberuter er primært på offentlig vej og tænkt som stigruppens inspiration til de øvrige beboere i området.

Sti- og turguide

Fremadrettet arbejdes der med at få etableret en fælles sti- og turguide, som kan præsenteres på lokalsamfundets hjemmeside og eventuelt deles ud til beboere i området. På den måde gøres alle opmærksom på de gode muligheder, der er for at nyde det smukke landskab omkring og imellem landsbyerne.

Nogle af de smukke natur- og landskabsindtryk man kan opleve når man bevæger sig rundt mellem de fire landsbyer.

DEN ENKELTE LANDSBY

Maugstrup

Byens historie

Som så mange andre landsbyer blev Maugstrup "udskiftet" i slutningen af 1700-tallet (nærmere bestemt år 1772). Det vil sige, at man gik over til en anden fordeling af jorderne end hidtil. Maugstrup har således en meget tydelig stjerneudskiftning, hvor de mange læhegn, som afgrænser de enkelte marker i den store stjerneudstyknings, er meget markante og understreger den særlige markstruktur.

Mange af den tids udflytninger medførte at familierne flyttede væk fra landsbyerne, og ud på deres egne marker; men det var ikke tilfældet i Maugstrup. Her blev de fleste boende i landsbyen, hvor gårdene var placeret langs ringgaden. Stjerneudstykningsen er den dag i dag stadig mulig at se, da den er usædvanligt godt bevaret. Rent faktisk den bedst bevarede i Sønderjylland, udstykningen ses tydeligst fra kirketårnet, hvor man via de levende hegn tydeligt kan se markernes stjerneform.

Gårdene i byen er overvejende velbevarede og renoverede med respekt for den oprindelige stil. De øvrige huse i byen er opført løbende og i meget forskellig byggestil.

Maugstrups centrum har historisk set været omkring kirken, der ligger midt på den jyske højderygs højeste punkt ca. 60 meter over havet. Tidligere har området været en del af den sydlige del af de store Farrisskove, hvor bevoksningen var store krogede egetræer. Desværre er der ingen af disse træer tilbage. Endnu

langt op i vort århundrede, stod der på Søndergårds marker i Maugstrup en lille lund af disse gamle træer og vidnede om fortidens mægtige skove.

Byens historie går længere tilbage end kirken, der er påbegyndt omkring 1100 tallet, og som i dag ligger midt i byen. I tidligere tider har der været knap så fredsommeligt, hvilket voldanlægget med øen Kongholm i præstegårdshaven giver et fingerpeg om. Voldanlægget ligger midt på et af de større hævejsspor, og har derfor været vigtigt, når man skulle imødegå en fjende, der kom sydfra. Eller opkræve afgifter fra den, der førte varer og dyr mod syd. Derfor løber der et stykke gammelt hævej midt igennem den nuværende præstegårdshave.

Oprindeligt lå skole og lærerbolig på hjørnet af Vadebrovej og Ringgaden, men i 1917 blev der bygget en ny skole på Vadebrovej. Den gamle skole forblev lærerbolig og i skolelokalet blev der indrettet sogne/ kommunekontor. I 1937 blev gymnastiksalen bygget. Skolen lukkede i 1963 og børnene fra Maugstrup har siden hørt til Simmersted skoledistrikt.

Karakteristika

Landsbyens centrum findes stadig omkring kirken, hvor den foranliggende plads er med til at skabe et centralt byrum. Et byrum, som kan gøres endnu mere aktivt, brugbart og smukt gennem en fysisk bearbejdning og forskønnelse. Vest for landsbyens

centrum findes byens legeplads med både grillhytte, legeredskaber, beachvolleybane, håndboldbane, kælkebakke osv.

Landsbyen karakteriseres af Ringgaden, som vidner om den historiske stjerneudstyknings. Gadestrukturen er velbevaret og i dag en af landsbyens stærke strukturer. Denne struktur kunne i fremtiden understøttes yderligere gennem belægning, beplantning og belysning. Arealet indenfor Ringgaden er ligesom før i tiden samlingssted for landsbyens liv, med kirken, præstegården og legepladsen som omdrejningspunkt. Det fredede voldsted er et andet meget karakteristisk element i byen.

Kirken og Præstegården med have og voldgrav (Borgvej 3) og Kirkekroen (Ringgade 16) er blandt de mest karaktergivende bygninger i Maugstrup. Desuden er det meget karakteristisk at gårdene ved stjerneudstykningsen er blevet liggende med stuehuset ved Ringgade, hvormed fasthold den flotte udstykningsstruktur og det cirkulære gadeforløb fastholdes.

Erhverv i Maugstrup

Maugstrup Kirkekro er stadig fungerende, og danner stadig rammen om festlige lejligheder i byen. Kroen ligger i umiddelbar tilknytning til kirken og bycentret. Udover kroen har der igennem tiden været forskellige erhverv i byen, som nu er lukket. I dag findes der stadig en del selvstændige, tømrer, murer, anlægs-

gartner, gulvmontør, blikkenslager og VVS-installatør med base i byen.

Vejforskønnelse, beplantning og byporte

Et karakteristisk element i Maugstrup er Ringgaden, som danner et sluttet vejforløb rundt om kirken og præstegården m.m. For at styrke dette element bør der gøres en indsats for at tydeliggøre oplevelsen af formen på Ringgade. Dette gælder især den vestlige del af Ringgaden, som runder landsbyen af mod landskabet og den stærke stjerneudstyknings struktur. Samtidig vil en styrkelse af Ringgades karakter sikre, at kirke og præstegården forsat er byens fysiske centrum. Oplevelsen kan styrkes ved blandt andet at arbejde med en forskønnelse af fortove, kanter og rabatter på Ringgade. Der kunne arbejdes aktivt med at skabe mere harmoni i farvesammensætning på de mange maledede huse på Ringgade. Dette ville være med til at styrke helhedsindtrykket af gadebilledet på Ringgade.

Der foreslås beplantning af nye træer langs Gildbjergvej for at understrege landsbyens struktur og for at danne rum omkring adgangen til landsbyen fra denne side. Der bør arbejdes med byporte ved adgangen til Maugstrup fra Mellemhave, Ringtvedvej og fra begge sider af Haderslevvej.

Den eksisterende legeplads i Maugstrup.

Maugstrup Kirke.

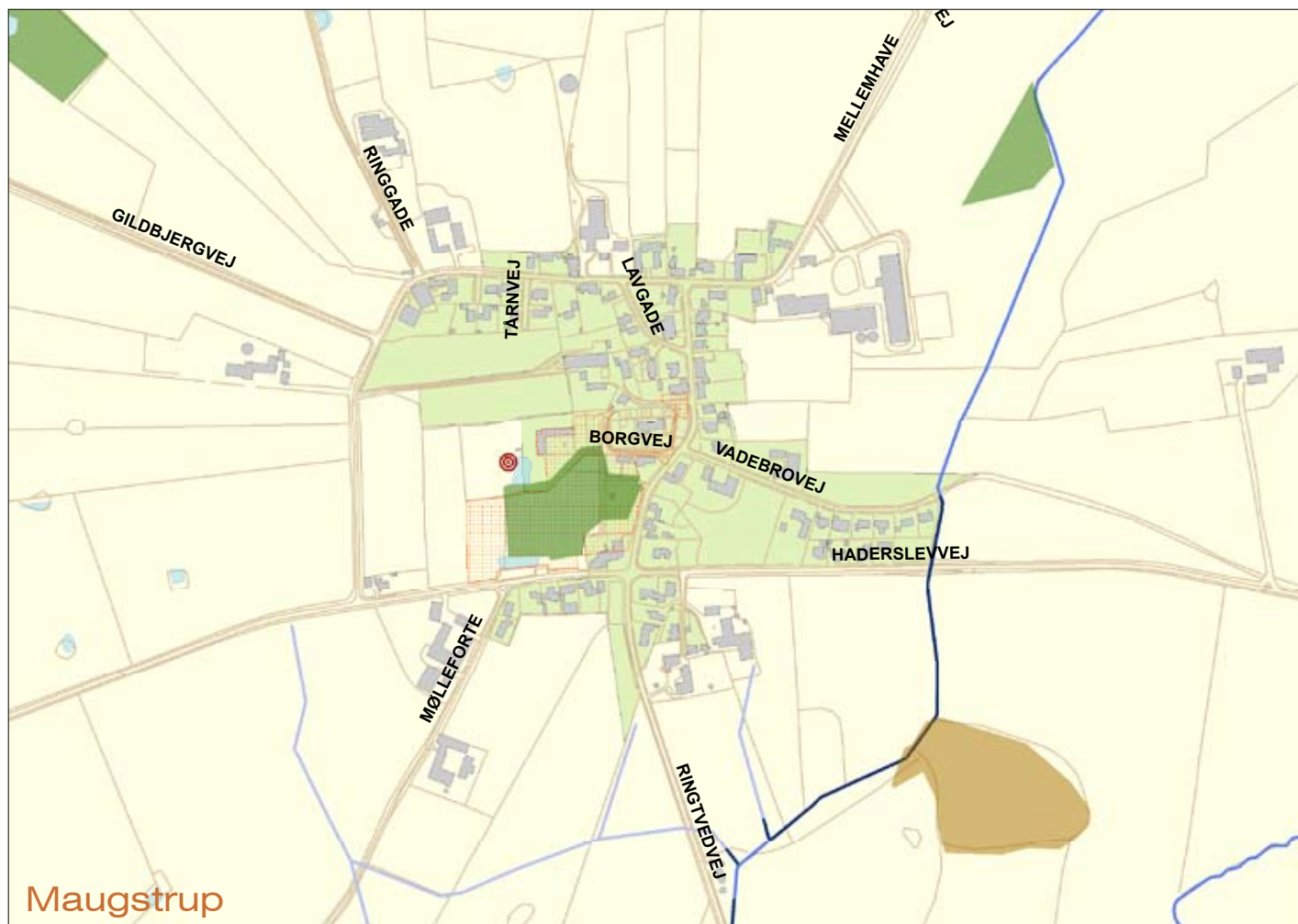
Adgangen til Præstegården i Maugstrup.

Maugstrup Kirkekro på Ringgade.

Birketræer på legepladsen.

Fortidsmindebeskyttelseslinje

Linje i en afstand af 100 m fra fortidsminder, der er synlige i terrænet og er beskyttet efter museumsloven. Inden for beskyttelseslinjen må der ikke foretages ændring i tilstanden, etableres hegn, placeres campingvogne og lignende jf. Naturbeskyttelseslovens § 18 [kilde: Byplanhåndbogen, Arne Post].

Exnerfredning

I begyndelsen af 1950'ne blev gennemført ca. 4.500 Exnerfredninger af arealer i umiddelbar tilknytning til de fleste af landets kirker. Der var hovedsagelig tale om bræmmefredninger eller mindre udsigtsfredninger. Fredningerne var frivillige og dermed lidt tilfældige. De frivillige fredninger blev gennemført ved aftaler, der blev tinglyst på ejendommene som servitutter (deklarationer). Det er pålagt menighedsrådene at søge at forhindre, at kirkerne og kirkegårdenes nærmeste omgivelser bebygges eller bruges på skæmmende måde [kilde: Byplanhåndbogen, Arne Post].

Signaturforklaring

- Eksisterende skov
- Eksisterende vandhul
- Vigtige funktioner
- Eksisterende rekreative arealer
- Kirkebeskyttelseslinje
- Forslag til nye byporte
- Eksisterende sti/stirute
- Forslag til ny sti/stirute

Signaturforklaring

- Landsbyafgrænsning
- Søer, vandhuller o.l.
- Mosearealer
- Engarealer
- Fredede fortidsminder
- Exnerfredning

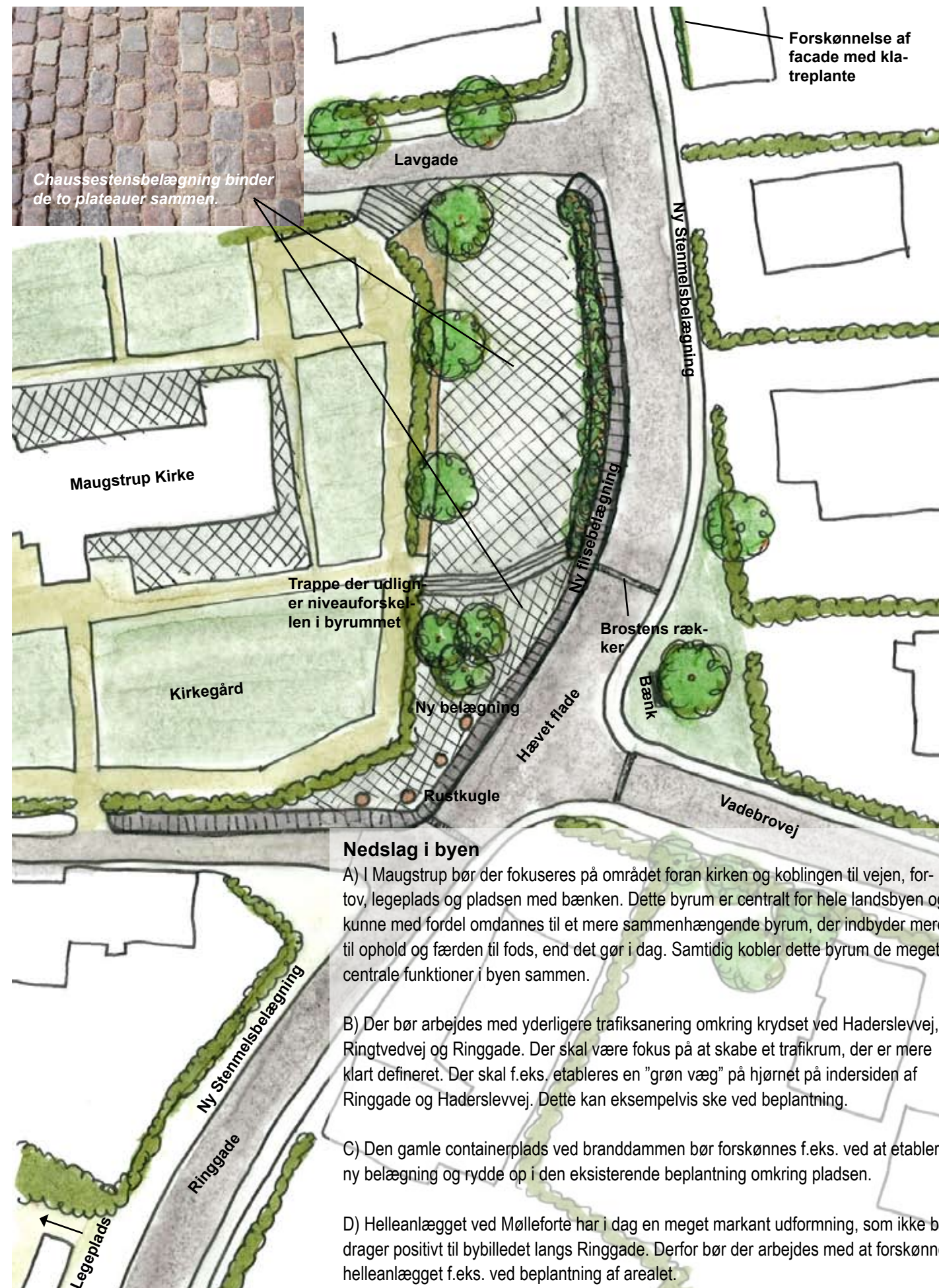
Kirkebeskyttelseslinje

Kirkebeskyttelseslinjen skal forhindre, at der opføres bebyggelse med en højde over 8,5 m inden for 300 m fra en kirke, med mindre kirken er omgivet af bymæssig bebyggelse i hele beskyttelseszonen jf. Naturbeskyttelseslovens § 19. Beskyttelseslinjer kan ikke fortrænges gennem en lokalplan, men kan evt. reduceres. Kommunalbestyrelsen kan i særlige tilfælde dispensere fra beskyttelseslinjer. Miljøcentret kan reducere eller ophæve en beskyttelseslinje i forbindelse med en lokalplanlægning [kilde: Byplanhåndbogen, Arne Post].

Chaussestensbelægning binder de to plateauer sammen.

Nedslag i byen

A) I Maugstrup bør der fokuseres på området foran kirken og koblingen til vejen, fortov, legeplads og pladsen med bænken. Dette byrum er centralt for hele landsbyen og kunne med fordel omdannes til et mere sammenhængende byrum, der indbyder mere til ophold og færden til fods, end det gør i dag. Samtidig kobler dette byrum de meget centrale funktioner i byen sammen.

B) Der bør arbejdes med yderligere trafiksanering omkring krydset ved Haderslevvej, Ringtvedvej og Ringgade. Der skal være fokus på at skabe et trafikrum, der er mere klart defineret. Der skal f.eks. etableres en "grøn væg" på hjørnet på indersiden af Ringgade og Haderslevvej. Dette kan eksempelvis ske ved beplantning.

C) Den gamle containerplads ved branddammen bør forskønnes f.eks. ved at etablere ny belægning og rydde op i den eksisterende beplantning omkring pladsen.

D) Helleanlægget ved Mølleforte har i dag en meget markant udformning, som ikke bidrager positivt til bybilledet langs Ringgade. Derfor bør der arbejdes med at forskønne helleanlægget f.eks. ved beplantning af arealet.

Eksempel på hvordan der kan arbejdes med kanterne mellem beplantning og belægning.

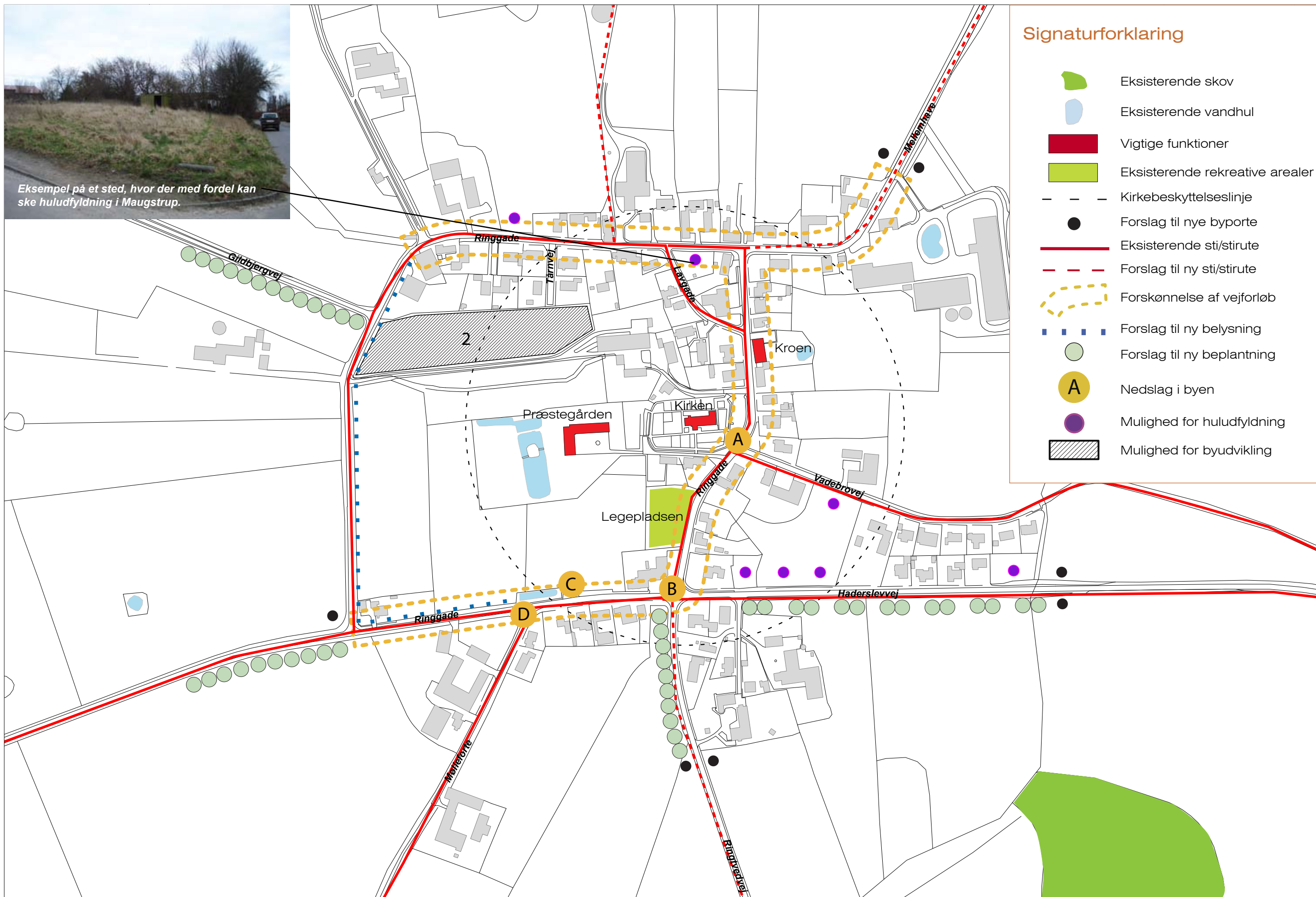
Stenmel kunne med fordel lægges på fortovene på Ringgade.

Eksempel på hvordan niveauforskel i et byrum kan løses.

Eksempel på hvordan en klatreplante kan forskønne en facade. Denne løsning kunne bruges på den lukkede rødstensfacade ved kroen på Ringgade.

Simmersted

Byens historie

Kilder fortæller, at en dansk hær i 1157 opslog sin lejr ved byen, men byen er sikkert endnu ældre, da der af og til findes flinteredskaber på markerne omkring byen. Dette understøttes af, at der i 1945 blev gjort et sjældent sølvfund ved Simmersted mose, som ligger nord for landsbyen. Fundet bestod af brudsølv med dele fra Germansk Jernalder, 6. årh. e. Kr. f., idet fundet indeholdt Romerske mønter fra perioden 350 - 480 efter Kr. f.

Udtykningen i Simmersted skete i 1855, men en del gårde forblev i byen. Stuehusene i landsbyen er overvejende renoveret med respekt for den oprindelige stil. Af de mindre huse er en del ombygget igennem tiden med væsentlige ændringer af tag og facader pga. skiftende byggestil.

Byens første skole blev bygget i 1812 på Simmersted Byvej. I 1938 blev gymnastiksalen bygget, indtil da havde man anvendt Kastvrå forsamlingshus til foreningsaktiviteter, møder, fester, dilleante mv. I 1942 blev en ny skole opført overfor. I dag er der i nabovillaen til skolen en fungerende børnehave.

Købmand og kornhandel, skrædder, postkontor, snedker, smed, baker, muremestere og vognmænd, har gennem tiden ligget i byen. I dag er der kun få erhverv tilbage: såsom kørerlærer og en mindre metalbearbejdnings-virksomhed.

Fenolulykken

I 1972 kørte en tankvogn med det meget giftige stof fenol galt i Simmersted. Bilen væltede efter påkørsel af vandværket og fra et hul i tanken sivede fenol ud. 100 beboere i Simmersted blev evakueret og 6 kom på sygehuset. Ulykken gjorde byen kendt i såvel Danmark som udland, idet man ikke tidligere havde haft lignende kemiske forureningsulykker. For beboerne i Simmersted havde det store omkostninger mentalt og økonomisk. Vandværket er ikke siden blevet genåbnet. I stedet blev der etableret en vandledning fra Maugstrup vandværk. I dag findes en lille mindeplads i byen, hvor man kan læse om ulykken.

Karakteristika

Byen er en typisk vejklungeby, hvor gårde og boligbebyggelse ligger omkring et let forgrenet vejnet. Landsbyen har en velbevaret struktur med flere fine, velbevarede gamle huse. Landsbyen bærer præg af at være bygget over flere forskellige tidsperioder, hvilket f.eks. ses af de varierende byggestile, der er repræsenteret rundt om i byen. Landsbyen er desuden karakteriseret ved at have mange flotte lave bøgehække mod hovedgaden.

Blandt byens karakteristiske elementer er blandt andet skolebygningerne på Simmersted Byvej 6 og 14, Smedien og træerne ved Smedien på Simmersted Byvej 25 samt træerne langs ejendommen Simmersted Byvej 24. Landsbyen har endvidere en lang række smukke bøgehække, som er med til at understrege de slyngede vejforløb og dermed karakteren af vejklungeby.

De fælles servicefunktioner i Simmersted

Det er naturligt at bygge videre på de eksisterende funktioner i Simmersted. Friskolen etableres naturligvis i den gamle skole i Simmersted, som iøvrigt ligger ved siden af Børnehaven.

Når Multihuset skal etableres, skal dette også ske i Simmersted i området ved Skolen og Børnehaven, for netop at samle funktionerne, således at flest mulige brugere kan få glæde af funktionerne. Denne strategi med at samle disse servicefunktioner giver en synergi og de enkelte funktioner vil stå stærkere sammen. Hvilket også vil få lokalsamfundene til at fremstå stærkere.

Vejforskönnelse, beplantning og byporte

Byen er en vejklungeby, hvor gårde og boligbebyggelse ligger omkring et let forgrenet vejnet. Hovedgaden er Simmersted Byvej og hovedgadens forløb bør generelt forskønnes gennem en renovering af rabatter og kanter. Generelt er det svært for beboerne at færdes på de løse sten, der ligger mange steder i byen, og specielt problematisk er det for barnevogne, rollatorer og gangbesværede.

Landsbyen har en fin gadebelysning og mange flotte lave bøgehække langs hovedgaden. Disse hække er med til at danne rum og struktur i bybilledet. Temaet kunne med fordel dyrkes yderligere af byens øvrige husstande. Det er vigtigt at der ikke plantes til i det åbne areal omkring bækken, specielt mod nord, da der i dag er nogle flotte kig mod landskabet.

Der bør arbejdes med byporte ved adgangen til Simmersted fra Mellemhave og ved vejadgangen fra Sommerstedvej både mod vest ved Mellemhave og mod øst.

Simmersted Børnehave.

Indgangen til Simmersted Friskole.

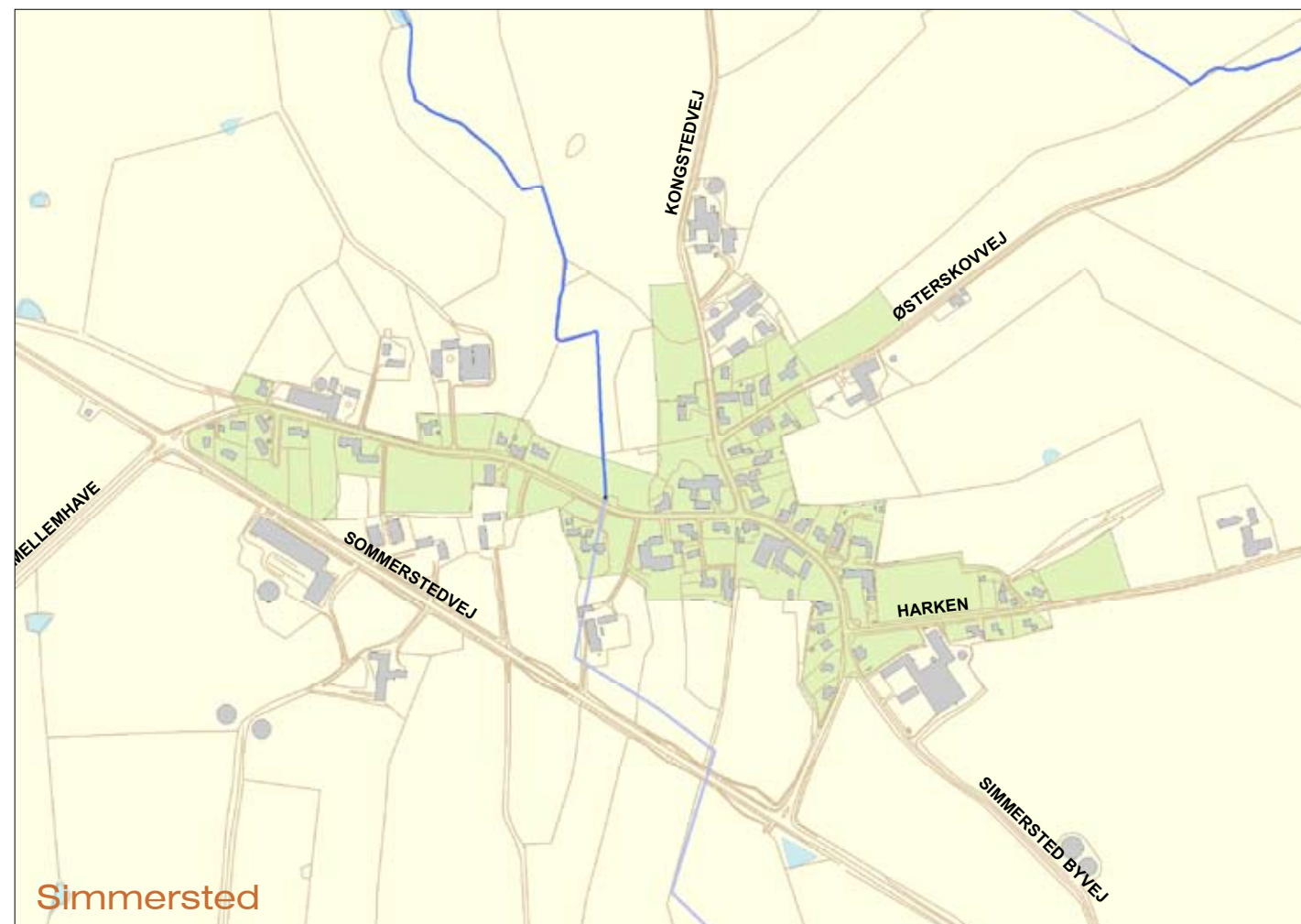
Landbrug i området.

En af Simmersteds mange flotte bøgehække om vinteren.

En anden af Simmersteds mange flotte bøgehække om sommeren.

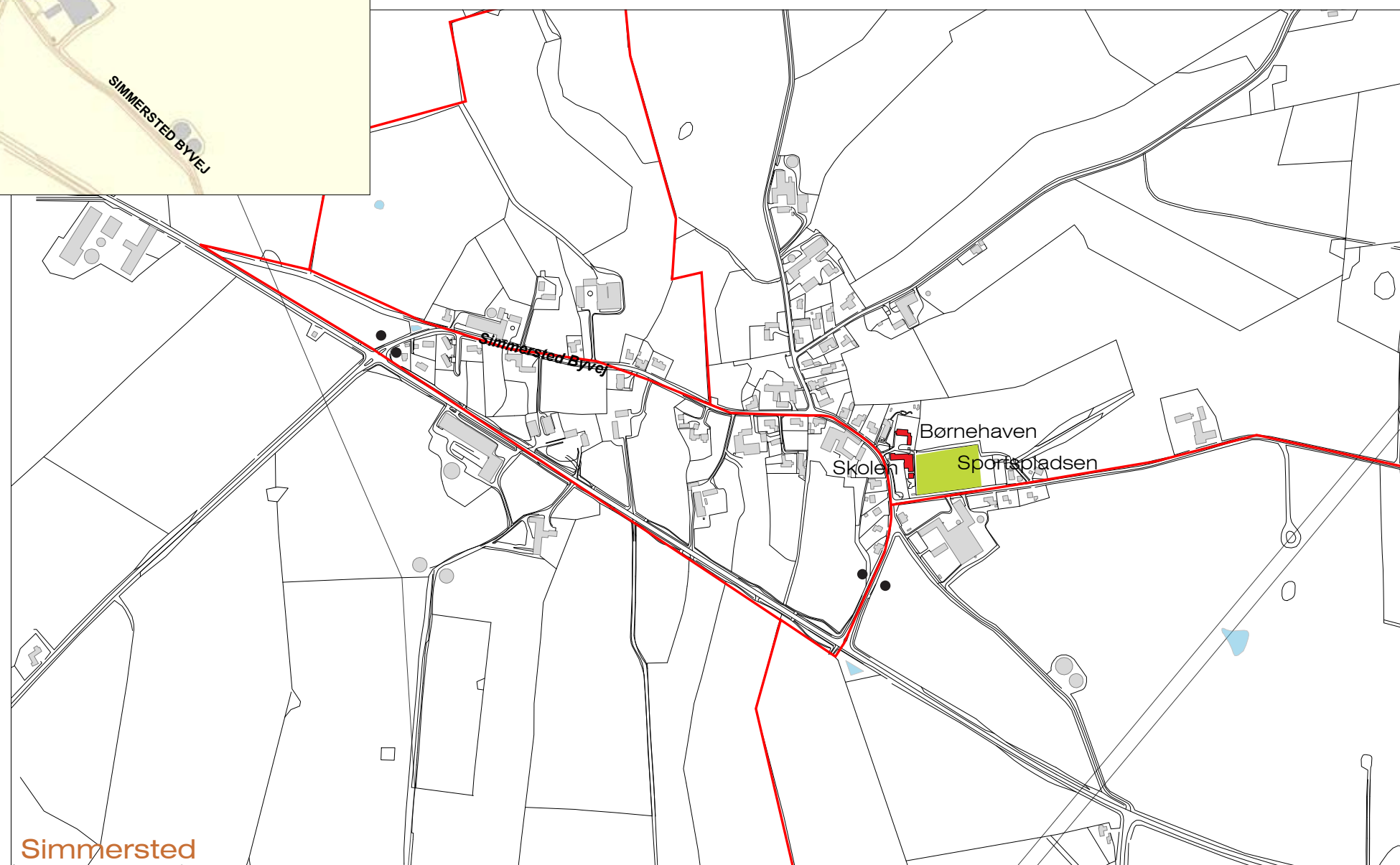
Simmersted

Signaturforklaring

- Landsbyafgrænsning
- Søer, vandhuller o.l.
- Bæk, vandløb o.l.

Signaturforklaring

- Eksisterende skov
- Eksisterende vandhul
- Vigtige funktioner
- Eksisterende rekreative arealer
- Kirkebeskyttelseslinje
(Kun Møgstrup og Hjerndrup)
- Forslag til nye byporte
- Eksisterende sti/stirute

Simmersted

Nedslag i byen

A) I Simmersted peges der på det store vejareal i krydset ved Simmersted Byvej og Kongstedvej, som virker alt for dominerende i dag, fordi selve vejbanen er meget bred og dermed svær at passere specielt som fodgænger. Dette byrum kunne med fordel bearbejdes således, at der skabes et mindre vejareal og et lille veldefineret opholdareal.

B) I Simmersted ved skolen, sportspladsen og det kommende multihus kunne det være hensigtsmæssigt at udarbejde en helhedsplan, da området så småt er under omdannelse og indeholder nogle udviklingsmuligheder for landsbyen. Dette sted i byen

kræver en stor bearbejdning for netop og opnå et velfungerende sammenspil mellem trafik, funktioner (skole, multihus, sportsplads, børnehave og parkering), ophold og æstetik. Løsningen af dette byrum, kræver dog en nærmere afklaring omkring multihuset, inden der kan arbejdes mere målrettet med rummet.

C) Området omkring bækken bør gøres tilgængelig fra Simmersted Byvej, således at beboerne kan nyde en gåtur langs bækken og byens børn har mulighed for at lege ved bækken.

Eksempel på hvordan der kan arbejdes med en kugle som skulptur.

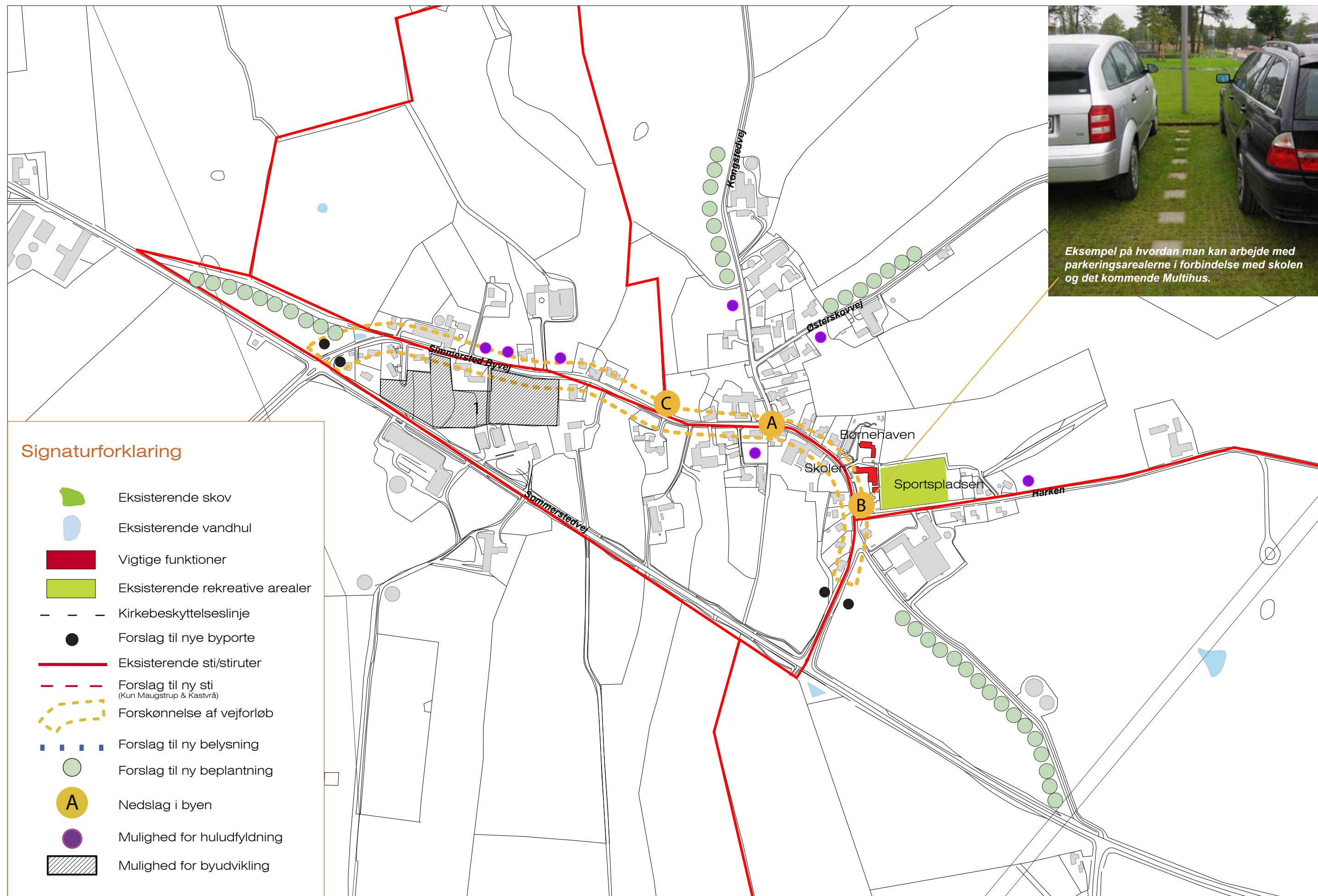
Eksempel på en smuk grøn belægning.

Her ses en af de eksisterende rustkugler i Kastvra. Et byrumselement der også kunne anvendes i Simmersted.

En bæk der virker skulpturel i sig selv, placeres i krydset ved Simmersted Byvej og Kongstedvej.

Kastvrå

Byens historie

Efter første verdenskrig var der afstemninger i Sønderjylland om tilhørsforholdet til Danmark eller Tyskland. I Kastvrå stemte beboerne 100% dansk og derfor fik byen besøg af Kong Christian d. X efter genforeningen. Kastvrå forsamlingshus blev bygget i 1908 af dansksindede folk og huset fik stor betydning for byen og egnen. Forsamlingshuset blev hjemsted for møder, foredrag, fester, gymnastik og ungdomsforeningen. Under 2. verdenskrig brugte tyskerne forsamlingshuset. Efterhånden blev huset forsømt og i 1973 blev huset revet ned og en lade blev opført på stedet.

De gamle mejeribygninger i Kastvrå har haft en omskiftelig tilværelse og i dag står de tomme og forfalder med tiden. Ved siden af mejeriet lå Kastvrå Mølle, som brændte i 2005 og nu ligger som en ruin. Møllen blev opført som vindmølle i 1870 og i 1899 blev der opført et bageri ved møllen, som eksisterede frem til 1933.

I årene fra 1864 til 1875 var der en fungerende skole i Kastvrå. Skolen blev revet ned i 1993. Kastvrå har historisk hørt til Sommersted Kommune indtil 1970, hvorefter byen kom til at høre til Vojens Kommune. Efter den seneste kommunalreform i 2007 er byen en del af Haderslev Kommune. Siden skolen lukkede har børnene i Kastvrå gået på Sommersted Skole ligesom beboerne nu som tidligere hører under Sommersted Kirke og sogn.

Kastvrå har haft en købmandsbutik som blev opført i 1905 og lukkede i 1980. Høkerladen blev ødelagt under orkanen i 1999 og er nedrevet og fjernet. Marken hedder dog stadig "æ høkerløk".

Karakteristika

Byen er ligesom Simmersted og Hjerndrup en vejklungeby, hvor gårde og boligbebyggelse ligger omkring et let forgrenet vejnet. Landsbyen har en velbevaret struktur og flere fine, velbevarede gamle huse. Men landsbyen bærer synlige tegn på at bygnin-

gerne er bygget over flere tidsperioder, hvilket f.eks. ses af de forskellige byggestile, der er repræsenteret i landsbyen.

En af landsbyens meget karakteristiske bygninger er Mathildes Hus på Kastvråvej 20, som er opført 1877 og er renoveret med fint nyt stråtag. Huset fungerer i dag som sommerhus og lejes ud til turister, der besøger området. Bygningen ønskes bevaret og vedligeholdt i den oprindelige byggestil. Den gamle station (Kastvråvej 17) vidner desuden om historien om Æ'kleinbahn og har derfor også en vigtig plads i bybilledet.

Vejforskønnelse, beplantning og byporte

Byen er en vejklungeby, hvor gårde og boligbebyggelse ligger omkring et let forgrenet vejnet. Hovedgaden er Bygaden, som er en smal slynget gade uden fortov. Hovedgadens rabatter fremstår slidte og udkørte, derfor bør der arbejdes på en forskønnelse af disse. Der skal tænkes i robuste løsninger, der kan rumme store landbrugsmaskiner, så arealerne ikke slides

ved landmændenes kørsel gennem landsbyen med deres store maskiner. Underlaget i rabatten bør derfor være mere fast, på den måde skabes der også en bedre mulighed for at gå langs Bygaden. Det kunne være stenmelsbelægninger eller egentlige betonarmering af rabatterne.

Landsbyen har gadebelysning langs hovedgaden og der er ikke behov for yderligere belysning.

Der kan med fordel etableres beplantning ved den nordlige og østlige adgang til landsbyen. Samtidig kunne det bidrage positivt til oplevelsen af området og specielt oplevelsen af en gåtur på Æ'kleinbahn, hvis der bliver etableret beplantning på det smalle areal mellem Sommerstedvej og Gammel Kastvråvej.

Der bør arbejdes med byporte ved adgangen til Kastvrå fra Kastvråvej mod vest, Sommerstedvej mod øst og ved Bygaden mod nord.

Mathildes hus på Kastvråvej 20, som i dag fungerer som sommerhus.

Den eksisterende legeplads i Kastvrå ligger i udkanten af landsbyen.

Et af byens centraltbeliggende huse Kastvråvej 21.

Eksempel på et gammelt smukt hegn i Kastvrå.

Signaturforklaring

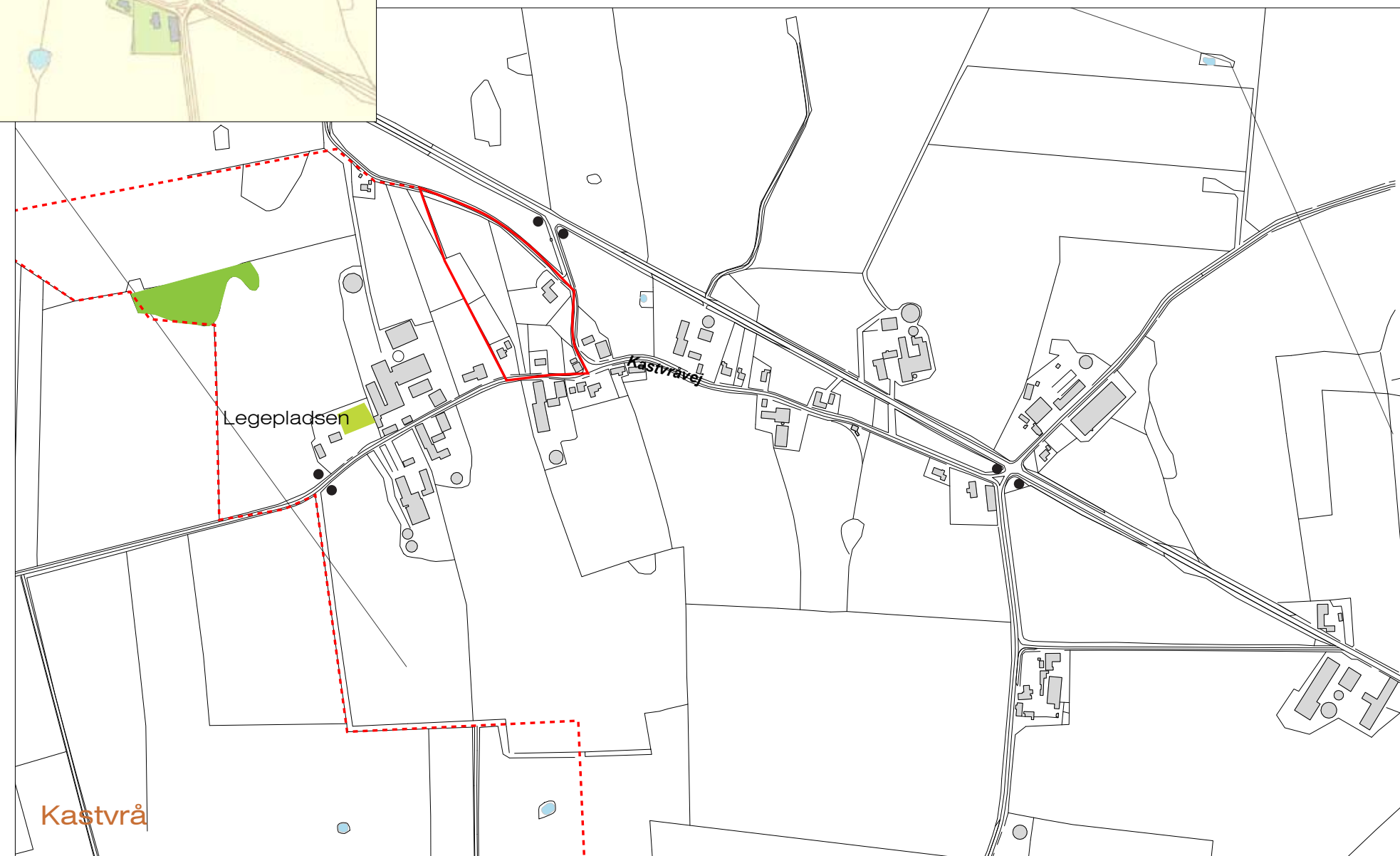
- Eksisterende skov
- Eksisterende vandhul
- Vigtige funktioner
- Eksisterende rekreative arealer
- Kirkebeskyttelseslinje
(Kun Maugstrup og Hjerndrup)
- Forslag til nye byporte
- Eksisterende sti/stirute
- Forslag til ny sti/stirute

Signaturforklaring

- Landsbyafgrænsning
- Søer, vandhuller o.l.
- Mosearealer
- Fredede fortidsminder

Fortidsmindebeskyttelseslinje

Linje i en afstand af 100 m fra fortidsminder, der er synlige i terrænet og er beskyttet efter museumsloven. Inden for beskyttelseslinjen må der ikke foretages ændring i tilstanden, etableres hegn, placeres campingvogne og lignende jf. Naturbeskyttelseslovens § 18 [kilde: Byplanhåndbogen, Arne Post].

Nedslag i byen

A) I Kastvrå kan der med fordel arbejdes på det centrale område ved Bygaden. Det kunne være en idé at skabe et centralt rum i byen med mulighed for ophold for alle byens borgere. Legepladsen kunne med fordel placeres her og dermed blive et centralt element omkring åen, som netop er blevet renset op. Der kunne etableres et gadekær, med tilhørende frugthave og på sigt kunne der arbejdes på at åbne op ud mod landskabet og sikre kig mod Maugstrup.

B) Arealet ved adgangen til Kastvrå fra øst, kan med fordel forskønnes gennem lav beplantning i helleanlægget og plantning af et par flotte egetræer øst for vejen mod Maugstrup.

Eksempel på en naturlegeplads, som man kunne etablere i forbindelse med renoveringen af den centrale del af Kastvrå.

Blomstrende frugttræ vil bidrage positivt til oplevelsen af området omkring Åges Kær.

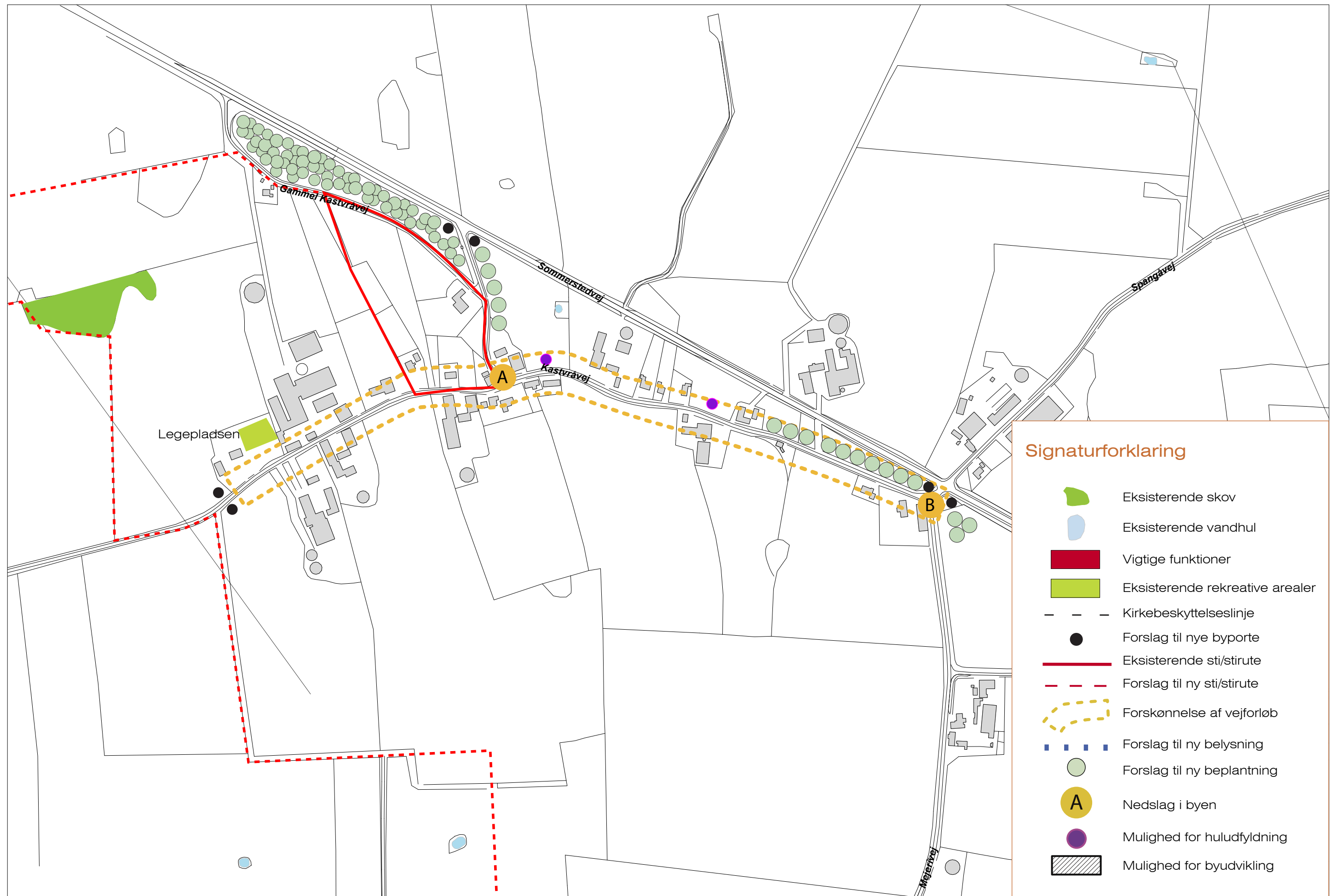
Endnu et eksempel på en naturlegeplads.

Eksempel på et gadekær.

Eksempel på hvordan der kan arbejdes med former i belægningen f.eks. i forbindelse med pladsen til juletræet.

Hjerndrup

Byens historie

Landsbyen havde før i tiden et lokalt erhvervsliv med håndværkere, kro, andelsmejeri, skole, sognegård og kirke. I dag er det meste nedlagt, kun kirken og sognegården stadig fungerende.

Byens kro havde i sin tid en lille købmandshandel ved siden af krodriften. Derudover fandtes en lidt større købmand, tømrer, snedker, bødker, vognmænd, murermester, smed og en hjul- og karetmager som senere købte den gamle skole og lavede den om til værksted. Telefoncentralen blev etableret i samme hus.

Kirken er fra 1100 tallet og kirkeklokken er en af landets ældste ligeledes fra 1100-1200 tallet. Kirken ligger på det højeste punkt cirka midt i sognet. Fra kirkegården, der er indhegnet af et kampestensdige, er der vid udsigt over landskabet.

En skole blev senere opført ved kirken og omkring slutningen af 1800-tallet blev der bygget en større skole, som dog er nedlagt i dag.

Sognegården blev opført i 1943 som kommunal arbejdsplads og som en del af skolen. Der var gymnastiksal, læsestue/bibliotek, sløjdløkke, skolekøkken og den fungerede som sådan indtil kommunesammenlægningen i 1970, hvor bygningen blev lagt sammen med skolen.

Efter skolen blev nedlagt i 1977 var sognegården kommunalt ejet indtil 1987. Her solgte kommunen sognegården til private ejere (Hjerndrup borgere). Huset er løbende vedligeholdt og lejes ud til fester og foreningerne i sognet.

”Domænegårde”

I Hjerndrup var der 2 af de domænegårde, som tyskerne oprettede rundt i Sønderjylland for at fortyske egnen. Den ene Juhlsminde lå øst for kirken den anden Kærulftsminde lå vest for bymidten. De var nogle af sognets største gårde på den tid. Efter genforeningen tilfaldt de staten, og de blev udstykket til husmandssteder i 1920’erne og 30’erne. Her blev bygget ca. 30 husmandsbrug, hvor jorden blev taget fra domænegårdene og nogle af de større gårde. I dag er jorden atter solgt fra mange af husmandsbrugene og husene bliver brugt som parcelhus, mens jorden dyrkes på moderne vis af få større gårde.

Karakteristika

Landsbyen er ligesom Simmersted og Kastvrå en typisk vejklungeby. Byens gårde og boligbebyggelse er bygget omkring et let forgrenet vejnet. Byen har en velbevaret struktur og flere fine, velbevarede gamle huse. Landsbyen bærer ligesom udviklingsplanens øvrige landsbyer tydeligt præg af, at være bygget over flere forskellige perioder, hvilket f.eks. ses af de forskellige byggestile i landsbyen.

Hovedgaden i byen er Hjerndrupvej. Det er her byens mest karakteristiske bygninger ligger: Kirken, Sognegården og den tidligere Skole. I forbindelse med Sognegården findes der en eksisterende lille legeplads, en fodboldbane og en nyetableret krolfbane. Der findes også en del bevaringsværdige bygninger i Hjerndrup Sogn jf. Kommuneatlasset for Christiansfeld. Eksempelvis er følgende bygninger registreret som havende en høj bevaringsværdi: Kjerulfsminde, Juhlminde, Hjerndrupgård, Lambhavegård, den tidligere skole (Hjerndrupvej 112) og den nu noget forfaldne ejendom på Nørrevej 2.

Landsbyen har gennem tiden haft to centre med kirken midt imellem. I dag er der også to centre i landsbyen nemlig et omkring kirken og sognegården og et omkring den gamle kro.

Vejforskønnelse, beplantning og byporte

Landsbyen er ligesom Simmersted og Kastvrå en typisk vejklungeby. Hovedgaden er Hjerndrupvej og forløbet bør generelt forskønnes gennem en renovering af fortov, rabatter og kanter. På Hjerndrupvejs nordside skal fortovet gå hele vejen gennem byen.

I fremtiden bør det sikres at gadebelysningen etableres på nordsiden af Hjerndrupvej og der plantes grupper af træer på sydsiden, men dette skal ske under hensyntagen til det flotte kig

Hjerndrup Kirke

Kirken består af romansk kor og skib samt to sengotiske tilbygninger våbenhuset og tårnet ved korets østgavl. Tårnrummet benyttes som sakristi og nu også som kapel, oprindeligt blev det også brugt som skole, men før 1711 hvor skolen blev flyttet til våbenhuset.

til kirken. Desuden skal der sikres kig mod syd mellem trægrupperne.

Der bør arbejdes med byporte ved adgangen til Hjerndrup fra øst og vest, mens adgangen fra nord af Hjerndrup Nørrevej i dag fungerer fint med en smuk beplantning langs vejen.

Hjerndrupvej set fra øst mod vest.

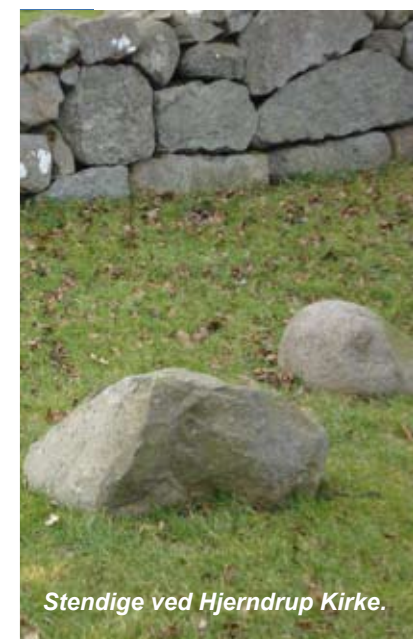
Hjerndrup Sognegård.

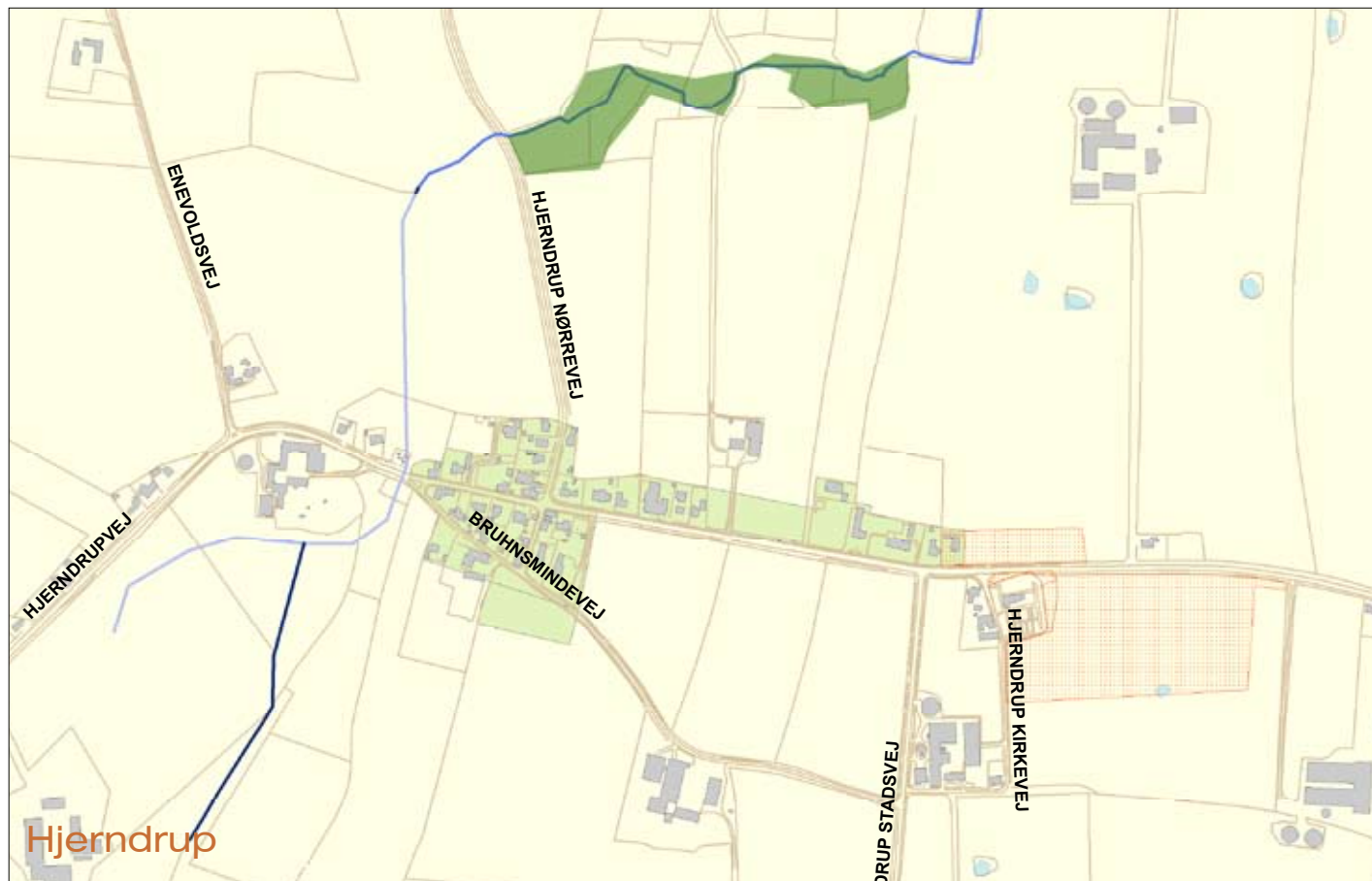
Den eksisterende legeplads i Hjerndrup.

Kirken i Hjerndrup.

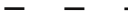
Stendige ved Hjerndrup Kirke.

Exnerfredning

I begyndelsen af 1950'ne blev gennemført ca. 4.500 Exnerfredninger af arealer i umiddelbar tilknytning til de fleste af landets kirker. Der var hovedsagelig tale om bræmmefredninger eller mindre udsigtsfredninger. Fredningerne var frivillige og dermed lidt tilfældige. De frivillige fredninger blev gennemført ved aftaler, der blev tinglyst på ejendommene som servitutter (deklarationer). Det er pålagt menighedsrådene at søge at forhindre, at kirkerne og kirkegårdens nærmeste omgivelser bebygges eller bruges på skæmmende måde [kilde: Byplanhåndbogen, Arne Post].

Signaturforklaring

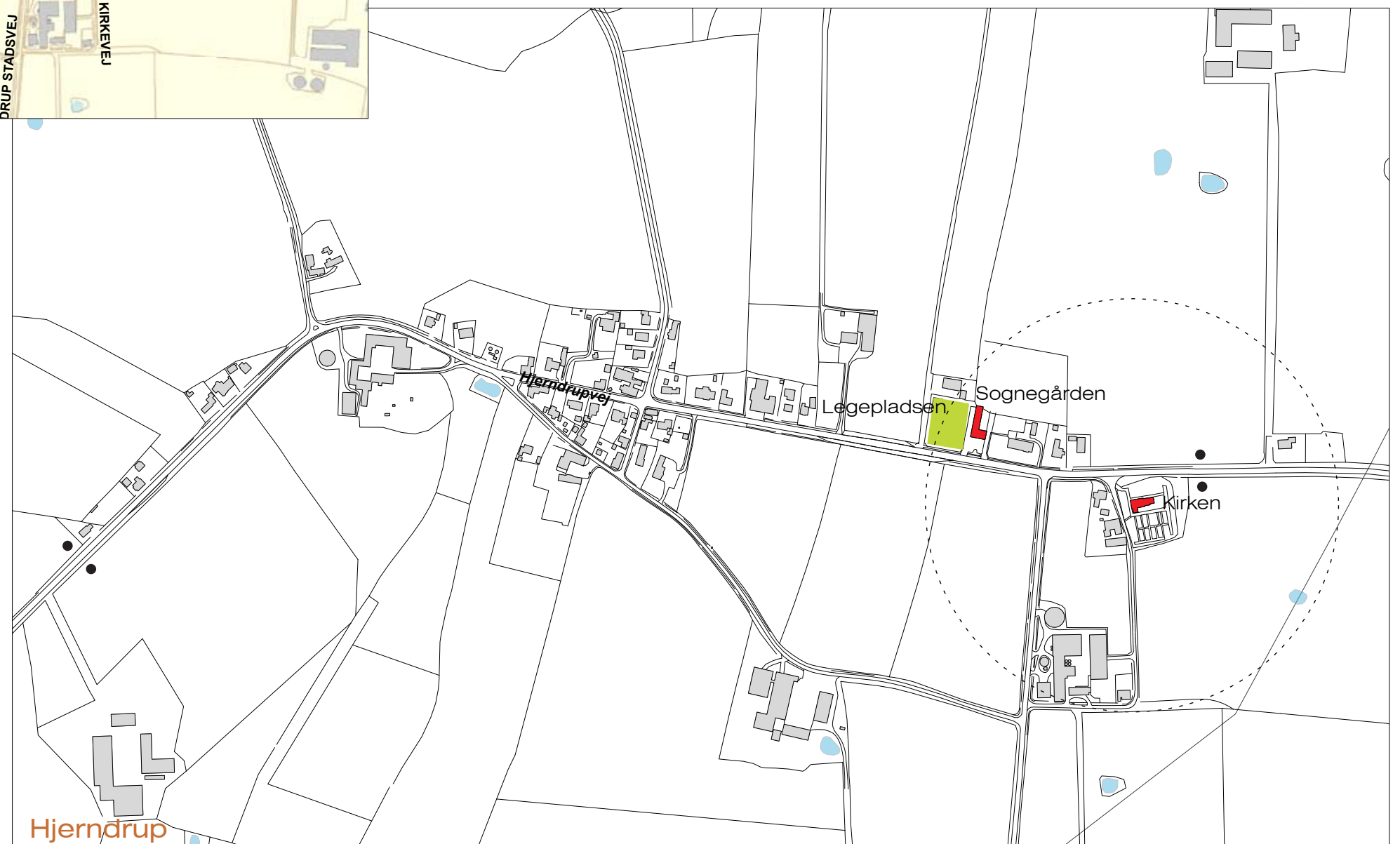
- Eksisterende skov
- Eksisterende vandhul
- Vigtige funktioner
- Eksisterende rekreative arealer
- Kirkebeskyttelseslinje
- Forslag til nye byporte

Signaturforklaring

- Landsbyafgrænsning
- Søer, vandhuller o.l.
- Engarealer
- Exnerfredning

Kirkebeskyttelseslinje

Kirkebeskyttelseslinjen skal forhindre, at der opføres bebyggelse med en højde over 8,5 m inden for 300 m fra en kirke, med mindre kirken er omgivet af bymæssig bebyggelse i hele beskyttelseszonen jf. Naturbeskyttelseslovens § 19. Beskyttelseslinjer kan ikke fortrænges gennem en lokalplan, men kan evt. reduceres. Kommunalbestyrelsen kan i særlige tilfælde dispensere fra beskyttelseslinjer. Miljøcentret kan reducere eller ophæve en beskyttelseslinje i forbindelse med en lokalplanlægning [kilde: Byplanhåndbogen, Arne Post].

Nedslag i byen

A) Der skal fokuseres på at skabe en attraktiv, aktiv og grøn oase for byens beboere ved legepladsen og sognegården. En koncentration af byens aktiviteter kan skabe en synergi i området. Den aktive oase skal indeholde mulighed for kreative leg og aktiviteter, og samtidig skal der skabes et overdækket samlingssted med mulighed for grillfaciliteter. Legepladsen skal fornyes og der kan etableres primitiv lejrplads med shelters og udendørs bruebad og adgang til toilet.

B) I Hjerndrup ligger der ved den kommunale pumpestation, branddammen og vejrydset Hjerndrupvej/Bruhnsmindevej et areal, som visuelt kunne bearbejdes til en smuk og velfungerende ankomst til byen fra vest, så der skabes mere ro omkring denne adgang til byen. Stedet ved pumpestationen kunne omdannes til byens nye "tingsted", hvor pumperørene dækkes med plant trægulv med låger. Hele "skålen" rundt om pumpesta-

tionen kunne formes og opbygges som et amfiteater opbygning. Desuden bør der etableres en mere fast belægning mellem pumpestationen og Hjerndrupvej, da rabatten bliver meget kørt i stykker, sådan som den er udformet i dag.

C) Området ved vandværket forskønnes gennem ny belægning og beplantning.

D) Trafikrummet omkring busstoppestedet, vejrydset og branddammen skal renoveres, og helleanlægget udformes med fast belægning for at skabe smukkere og mere klare kanter. Desuden bør der arbejdes med beplantning og belægninger i forbindelse med branddammen og busstoppestedet. Rabatten bliver udkørt og bidrager derfor ikke positivt til oplevelsen af landsbyen.

Eksempel på hvordan prydgæs kan skabe rum. Dette kan kombineres med en lund af træer i den nordlige del af området ved Sognegården.

Eksempel på shelter og bålplads, som det kunne udformes i Hjerndrup.

Signaturforklaring

- Eksisterende skov
- Eksisterende vandhul
- Vigtige funktioner
- Eksisterende rekreative arealer
- Kirkebeskyttelseslinje
- Forslag til nye byporte
- Eksisterende sti/stirute (ingen i Hjerndrup)
- Forslag til ny sti/stirute (kun Mougstrup & Kastvå)
- Forskønnelse af vejforløb
- Forslag til ny belysning
- Forslag til ny beplantning
- Nedslag i byen
- Mulighed for huludfyldning
- Mulighed for byudvikling

Eksempel på opbygningen af et amfiteater - inspiration til nedslaget ved pumpestationen.

Smukke blomstrende træer kan skabe rum og læ i oasen ved Sognegården.

Eksempel på naturlegeplads, som der arbejdes med i legeområdet i "oasen".

Forslag til overdækket spiseområde med grill og borde/bænke.

